

Lectio Divina segédanyag

Szentháromság vasárnapja

B év

Mt 28,16-20

Szentmise evangéliumi szakaszaihoz

Szerkesztési munka végrehajtói:

Biblikus nézőpont:

Asztalos Gábor, Geiszelhardt Sára, Nyúl Viktor,

Liturgikus nézőpont

Mohay Réka

Patrisztikus nézőpont

Görföl Tibor, Haász Rebeka Anna, Rácz Dávid,

Pedagógiai nézőpont:

Csonka Laura, Roszkopf Rita

Szemlélődési nézőpont

Mohay Réka, Rácz Édua Anna

Szerkesztő

Rácz Édua Anna

Tanítóhivatali nézőpont

Révai László,
Szabóné Nagy Katalin

Zenei nézőpont

Csonka Laura, Frank Áron, Mohay Réka

Lektori szolgálatot teljesítettetek:

Nyúl Viktor –teljes tartalom áttekintése

+ EVANGÉLIUM Szent Máté könyvéből

A tizenegy tanítvány elment Galileába, arra a hegyre, ahova Jézus rendelte őket. Amint meglátták, leborultak előtte, bár néhányan kételkedtek. Jézus odalépett hozzájuk, és így szólt: „Én kaptam minden hatalmat égen és földön. Menjetek tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére, és tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek. S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig.”

Ezek az evangélium igéi.

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus vonal

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

16 Οἱ δὲ ἑνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,

A tizenegy tanítvány pedig elment Galileába arra a hegyre, ahová elrendelte nekik Jézus,

17 καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν.

és meglátva őt imádták, de kételkedtek.

18 καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ {τῆς} γῆς.

És odamenve Jézus szólt nekik mondván: „Nekem adatott minden hatalom az égben és a földön.

19 πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος,

Elmenve tehát tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében,

20 διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Megtanítva, hogy tartsák meg mindazt, amit parancsoltam nektek: és íme, én veletek vagyok minden nap a világkorszak beteljesüléséig.

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹⁶ Undecim autem discipuli abierunt in Galilaeam, in montem ubi constituerat illis Iesus,

¹⁶ A tizenegy tanítvány elment Galileába, arra a hegyre, ahova Jézus rendelte őket.

¹⁶ A tizenegy tanítvány pedig elment Galileába, arra a hegyre, ahova Jézus rendelte őket.

¹⁶ A tizenegy tanítvány elment Galileába arra a helyre, ahova Jézus rendelte őket.

¹⁶ A tizenegy tanítvány pedig elméne Galileába, a hegyre, a hová Jézus rendelte vala őket.

¹⁶ A tizenegy tanítvány elment Galileába arra a hegyre, ahová Jézus rendelte őket.

¹⁷ et videntes eum adoraverunt; quidam autem dubitaverunt.

¹⁷ Amint meglátták, leborultak előtte, bár néhányan kételkedtek.

¹⁷ Amikor meglátták őt, leborultak, bár egyesek még kételkedtek.

¹⁷ Amint meglátták, leborultak előtte, bár néhányan előzőleg kételkedtek. Jézus hozzájuk lépett és így szólt:

¹⁷ És mikor megláták őt, leborulának előtte; némelyek pedig kételkedének.

¹⁷ Amikor meglátták, leborultak előtte, de néhányan kételkedtek.

¹⁸ Et accedens Iesus locutus est eis dicens: "Data est mihi omnis potestas in caelo et in terra.

¹⁸ Jézus odalépett hozzájuk, és így szólt: „Én kaptam minden hatalmat égen és földön.

¹⁸ Jézus odament és azt mondta nekik: »Nekem adatott minden hatalom a mennyben és a földön.

¹⁸ „Én kaptam minden hatalmat mennyben és földön.

¹⁸ És hozzájuk menvén Jézus, szóla nekik, mondván: Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön.

¹⁸ Jézus hozzájuk lépett, és így szólt: „Nekem adatott minden hatalom a mennyben és a földön.

¹⁹ Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti,

¹⁹ Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá mind a népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére,

¹⁹ Menjetek tehát, és tegyetek tanítvánnyá minden népet. Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében,

¹⁹ Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és Szentlélek nevében,

¹⁹ Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében,

¹⁹ Menjetek, és tegyetek tanítvánnyá minden népet! Kereszteljétek meg őket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében,

²⁰ docentes eos servare omnia, quaecumque mandavi vobis. Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi".

²⁰ és tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek. S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig."

²⁰ és tanítsátok meg őket arra, hogy megtartsák mindazt, amit parancsoltam nektek! És íme, én veletek vagyok minden nap a világ végéig!«

²⁰ és tanítsátok őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek. Íme, én veletek vagyok a világ végéig."

²⁰ Tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, a mit én parancsoltam néktek: és ímé én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Ámen!

²⁰ és tanítsátok őket, hogy megtartsák mindazt, amit parancsoltam nektek! Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig.”

1.1.3. Szöveg behatárolása

A tizenegy tanítvány közös megjelenése és a galileai helyszín, amire az angyal az üres sírnál utalt az asszonyoknak (Mt 28,7), jelzi, hogy az örök megvesztegetésének leírása után (Mt 28,11-15) egy új epizód kezdődik, amelyben a feltámadt Úr Jézus találkozik apostolaival (Mt 28,16-20). A szakasz egyúttal a Máté-evangélium befejezése is.

1.1.4. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Párhuzamok Máté evangéliumán belül

9,6a “Tudjátok hát meg, hogy az Emberfiának van hatalma a földön a bűnök megbocsátására!”

11,27 “Atyám mindent átadott nekem, és senki sem ismeri a Fiút, csak az Atya, s az Atyát sem ismeri senki, csak a Fiú, és az, akinek a Fiú kinyilatkoztatja.”

14,31 “Jézus kinyújtotta a kezét és megfogta. „Te kishitű – vonta kérdőre –, miért kételkedtél?”

18,20 “Ahol ugyanis ketten vagy hárman összegyűlnek a nevemben, ott vagyok közöttük.”

24,3 “Amikor az Olajfák hegyén leült, egyedül tanítványai járultak hozzá, és kérdezték: „Mondd meg nekünk, mikor következik ez be? S mi lesz a jel eljöveteled és a világ vége előtt?”

24,14 “Az országnak ezt az evangéliumát hirdetni fogják az egész világon, bizonyságul minden népnek, és akkor jön el a vég.”

26,13 “Bizony mondom nektek, ahol a világon csak hirdetni fogják az evangéliumot, mindenütt megemlékeznek majd arról is, amit ez az asszony tett.”

26,32 “De feltámadásom után majd előttetek megyek Galileába.”

28,7 “Aztán siessetek, vigyétek hírül tanítványainak: Feltámadt a halálból, előttetek megy Galileába. Ott viszontlátjátok. Íme tudotokra adtam.”

28,10 “Jézus így szólt: „Ne féljete! Menjete, vigyéte hírül testvéreimnek, hogy térjenek vissza Galileába, ott majd viszontlátanak.”

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mk 16,14 “Végül a tizenegynek jelent meg, amikor egyszer asztalnál ültek. Szemükre vetette hitetlenségüket és keményszívúságukat, hogy nem hittek azoknak, akik feltámadása után látták.”

Mk 16,15-16 “Aztán így szólt hozzájuk: „Menjete el az egész világra, és hirdesséte az evangéliumot minden teremtménynek. Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözü, aki nem hisz, az elkárhozik.”

Lk 24,9.33 “A sírtól visszatérve mindent hírül adtak a tizenegynek és a többieknek.” “Még abban az órában útra keltek, s visszatértek Jeruzsálembe. Ott együtt találták a tizenegyet s társaikat.”

Lk 24,47 “Nevében megtérést és bűnbocsánatot kell hirdetni minden népnek Jeruzsálemtől kezdve.”

Jn 3,35 “Az Atya szereti a Fiút, s mindent a kezébe adott.”

Jn 13,3 “Jézus tudta, hogy az Atya mindent a kezébe adott, s hogy Istentől jött és Istenhez tér vissza.”

Jn 14,18-21 "Nem hagylak árván benneteket, hanem visszajövök hozzátok. Rövid idő, s a világ nem lát többé, ti azonban láttok, mert én élek, és ti is élni fogtok majd. Azon a napon majd megtudjátok, hogy Atyámban vagyok, ti bennem, s én bennetek. Aki ismeri és teljesíti parancsaimat, az szeret engem. Aki szeret engem, azt Atyám is szeretni fogja. Én is szeretni fogom, és kinyilatkoztatom magam neki."

Jn 14,23 "Jézus így folytatta: „Aki szeret engem, az megtartja tanításomat, s Atyám is szeretni fogja. Hozzá megyünk és benne fogunk lakni."

Jn 17,2 "Hatalmat adtál neki minden ember fölött, hogy akiket neki adtál, azoknak örök életet adjon."

Jn 17,24 "Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, ott legyenek velem, ahol vagyok, s lássák dicsőségemet, amelyben részesítettél, mivel már a világ teremtése előtt szeretted."

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Dán 7,14 "Hatalmat, méltóságot és királyságot adott neki. Minden népnek, nemzetnek és nyelvnek neki kellett szolgálnia. Hatalma örök hatalom volt, amely nem enyészik el soha, és királysága nem megy veszendőbe."

Ag 1,13 "Aggeus, az Úr követe így szólt a néphez: „Veletek vagyok!" – mondja az Úr."

ApCsel 1,8 "De megkapjátok a Szentlélek rátok leszálló erejét, és tanúim lesztek Jeruzsálemben s egész Júdeában és Szamáriában, sőt egészen a föld végső határáig."

ApCsel 2,38 "Térjete meg – felelte Péter –, és keresztelkedjék meg mindegyiktek Jézus Krisztus nevében bűnei bocsánatára. És megkapjátok a Szentlélek ajándékát."

ApCsel 8,12 "De amikor hittek Fülöpnek, aki Isten országáról és Jézus Krisztus nevéről beszélt nekik, megkeresztelkedtek, férfiak és nők egyaránt."

Ef 1,20-22 "Nagyszerű erejét Krisztusban mutatta meg, amikor a halálból feltámasztotta, s a mennyben jobbjára ültette, minden fejedelemségnek, hatalomnak, erőnek és uralomnak, s minden néven nevezhető méltóságnak fölé emelte, nemcsak ezen a világon, hanem az eljövendőben is. Mindent lába alá vetett, őt magát meg mindenek fölött az egész Egyház fejévé tette"

Kol 1,23 "Csak álljatok szilárdan és rendületlenül a hitben, és ne tántorodjatok el az evangéliumi reménytől, amelyről hallottatok, hiszen minden teremtménynek hirdették az ég alatt, és én, Pál is ennek a szolgája lettem."

Jel 12,10 "Ekkor harsány hangot hallottam az égben: „Eljött Istenünk üdvössége, ereje és országa, és az ő Fölkentjének uralma, mert letaszították testvéreink vádlóját, aki éjjel-nappal vádolta őket Istenünk színe előtt."

1.1.5. Szó szerinti értelmezés

Máté az evangéliumában többször közli Jézus beszédeit hosszabb, összefüggő leírásokban (Mt 5-7: a hegyi beszéd; Mt 10: a missziós beszéd; Mt 13: a példabeszédeket tartalmazó tanítás; Mt 18: az egyház életéről szóló beszéd; Mt 23-25: az írástudókat és a farizeusokat megszólító, illetve a végső időkről szóló beszéd). Ezeknek a folytatásaképpen is értelmezhető Jézus „utolsó” beszéde, amit tanítványainak mond (Mt 28,18-20), ami azért is elgondolkoztató, mert Máté az egyedüli evangélista, aki az Úr Jézus közvetlen beszédével zárja az evangéliumát. Vagyis ezzel azt kívánja nyomatékosítani, hogy a feltámadt Jézus Krisztus szavai sosem múlnak el (vö. Mt 5,18; Jel 19,11-16), a galileai hegyről visszhangoznak egészen a világ végéig, felhívva arra a figyelmet, hogy mindig velünk marad!

Továbbá Máté hangsúlyozza azt is, hogy a tanítványok a feltámadt Jézustól kapják a hatalmat, aki pedig az Atyától kapta (Mt 28,18-19). Az apostolok feladata, hogy tanítvánnyá tegyék az embereket az igehirdetés és a tanúságtétel által, illetve, hogy kereszteljék meg őket a Szentháromság nevében. Az apostol tehát küldetését a feltámadt Úrtól kapja, hogy Istenhez vezesse, megszentelje az embereket. Tanítvánnyá pedig úgy válik valaki, ha megőrzi, megtartja mindazt, amit Jézus parancsolt, vagyis mondott (vö. Mt 19,17; 23,3; Jn 14,15.21.23-24; 15,10), és megkeresztelkedik. Tanítványnak lenni tehát nem csupán ismeretek birtoklását jelenti, hanem személyes, bensőséges, baráti kapcsolatot az Úrral. Vagyis Istentől kapja a küldetését minden keresztény, hogy Jézus tanítványává válva másokat is a Mester tanítványává tegyen! Az Egyház mint a megkeresztelt tanítványi közösség halad a történelemben egészen a világ beteljesüléséig, s bátran számíthat Urára, aki vele van!

1.1.6. Kulcsszavak elemzése

μαθητεύσατε ('máthéteuszáte') (Mt 28,19) ('tanítvánnyá tesz')

A kifejezés az evangéliumokban csak Máténál található meg. Szenvedő (passzív) nyelvtani formában utal egyrészt arra az írástudóra, aki tanítványává lett a mennyek országának (Mt 13,52), másrészt pedig arimateai Józsefre, aki Jézusnak lett a tanítványává (Mt 27,57). Továbbá aktív alakban a tizenegy apostol fő küldetését jelöli, amivel a feltámadt Úr megbízza őket: tegyék Jézus tanítványaivá az embereket (Mt 28,19). Ezt a feladatot az evangélium végén bízva rájuk a Feltámadott, hiszen csak az tehet másokat Jézus tanítványaivá, aki maga is a Mester tanítványa.

βαπτίζοντες ('báptidzontesz') (Mt 28,19) ('megkeresztelvén')

A kifejezés Máténál Jézus nyilvános működésének kezdetén (Mt 3,6.11.13-14.16) és végén jelenik meg (Mt 28,19). A legutolsó két igehely a Máté-evangéliumban a Szentháromság titkához kapcsolódik: Jézus megkeresztelkedésekor az Atya szózata hallatszik a Fiúról, és Isten Lelke, mint egy galamb száll le Jézusra (Mt 3,16-17), a feltámadt Úr Jézus pedig küldi a tanítványokat, hogy kereszteljék meg a hívővé lett embereket a Szentháromság nevében (Mt 28,19). Vagyis ez az összefüggés arra mutat rá, hogy a Mester és a tanítványok küldetése arra irányul, hogy a Szentháromság közösségébe vezessék el, és kapcsolják be az összes népet.

2. Meditáció – elmélkedés

2.2. Tanítóhivatali vonal

2.2.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

202. Maga Jézus is megerősíti, hogy Isten az „egyetlen Úr”, és őt „teljes szívből, teljes lélekből, minden érzéssel és minden erővel szeretni kell” (vö. Mk 12,29-30). Ugyanakkor megmutatja, hogy ő „az Úr” (vö. Mk 12,35-37). A keresztény hit sajátsága, hogy vallja: „Jézus az Úr”. Ez nem ellentétes az egy Istenbe vetett hittel. A Szentlélekben, az „Úrban és éltetőben” hinni semmiféle megosztást nem okoz az egy Istenben:

„Szilárdan hisszük és őszintén valljuk, hogy csak egyetlen egy örök, mérhetetlen és változhatatlan, fölfoghatatlan, mindenható és kimondhatatlan, igaz Isten van, Atya, Fiú és Szentlélek: bár három személy, de egy lényeg, állag vagy egészen egyszerű természet.” (IV. Lateráni Zsinat 1. fejezet: De fide catholica: DS 800.)

AZ ATYA

I. „Az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében”

232. A keresztényeket „az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében” keresztelik meg (Mt 28,19). Előtte azonban a háromszoros „hiszek”-kel válaszolnak a kérdezőnek, aki megkérdezi őket, hogy hisznek-e az Atyában, a Fiúban és a Szentlélekben: „Az összes keresztények a Szentháromságban hisznek”. (Arles-i Szent Caesarius: Expositio vel traditio Symboli /sermo 9./: CCL 103, 47.)

233. A keresztényeket az Atya és a Fiú és a Szentlélek „nevében” keresztelik meg, és nem az ő „neveikben” (vö. Vigilius: Professio fidei /552/: DS 415.), mert csak egy Isten van, a mindenható Atya és az ő egyetlen Fia és a Szentlélek: Szentháromság.

234. A Szentháromság misztériuma a keresztény hit és élet központi misztériuma. Isten misztériuma Önmagában a hit többi misztériumainak forrása, azokat megvilágosító világosság. „A hitigazságok hierarchiájában” a legalapvetőbb és a leglényegesebb tanítás (vö. Sacra Congregatio pro Clericis: Directorium Catechisticum Generale 43). „Az üdvösség története nem más, mint azon utak és módok története, ahogyan az egy igaz Isten: az Atya, a Fiú és a Szentlélek kinyilatkoztatja magát az embereknek, és amikor a bűnnel elfordulnak tőle, kiengesztelődik és magához öleli őket.” (Vö. Sacra Congregatio pro Clericis: Directorium Catechisticum Generale 47.)

235. Ebben a paragrafusban röviden bemutatjuk, hogyan történt a Szentháromság misztériumának kinyilatkoztatása (II), hogyan fogalmazta meg az Egyház tanítását e misztériumról (III), s az Atya hogyan valósította meg a Fiú és a Szentlélek isteni küldése által a teremtésre, a megváltásra és megszentelésre vonatkozó „jóságos tervét” (IV).

236. Az egyházatyák különbséget tettek a Theologia és az Oikonomia (üdvrend) között, az első fogalommal jelölik a Szentháromság Isten belső életének misztériumát, a másodikkal mindazt a művet, melyekkel kinyilatkoztatja magát, és közli életét. Az ökonómia föltárja számunkra a teológiát; és megfordítva, a teológia megvilágítja az egész ökonómiát. Isten művei föltárják nekünk belső lényegét, és viszont belső lényegének misztériuma teszi érthetővé összes művét. Hasonlóképpen van ez az emberi személyek között is: a személy megnyilvánul tetteiben, s minél inkább ismerünk egy személyt, annál inkább értjük a cselekedeteit.

237. A Szentháromság a szó szoros értelmében a hit misztériuma, egyike „az Istenben elrejtett titkoknak, melyeket, ha Isten ki nem nyilatkoztatja, nem ismerhattünk volna meg”. (I. Vatikáni Zsinat: Dei Filius dogmatikus konstitúció, 4: DS 3015.) Igaz, hogy Isten szentháromságos Létének nyomait teremtő művében és az ószövetségi kinyilatkoztatásában hátrahagyta. De Létének mint Szentháromságnak bensősége Isten Fiának megtestesülése és a

Szentlélek elküldése előtt a puszta értelem s még Izrael hite számára is megközelíthetetlen misztérium maradt.

II. Istennek mint Szentháromságnak kinyilatkoztatása

A FIÚ ÁLTAL KINYILATKOZTATOTT ATYA

238. Istennek mint „atyának” megszólítását sok vallás ismeri. Az istenséget gyakran „az istenek és emberek atyjának” tekintik. Izrael Istent mint a világ Teremtőjét Atyának nevezte (vö. MTörv 32,6; Mal 2,10). Isten még inkább atyja a szövetség és a Törvény ajándéka folytán a népnek, melyről azt mondja: „Az én elsőszülött fiam Izrael” (Kiv 4,22). Izrael királya Atyjának is nevezik (vö. 2Sám 7,14). És egész különlegesen „Atyja a szegényeknek”, az árváknak és az özvegyeknek, akik az ő jóságos oltalma alatt állnak (vö. Zsolt 68,6).

239. Amikor a hit nyelve „Atyának” nevezi Istent, két fő szempontra utal: Isten mindenek eredete és fölöttük álló tekintély, ugyanakkor jóságos, és szeretettel gondoskodik minden gyermekéről. Istennek ez a szülői jósága az anyaság képével is kifejezést nyer (vö. Iz 66,13; Zsolt 131,2), mely inkább Isten immanenciájára, valamint Isten és teremtese közötti bensőséges kapcsolatra utal. Így a hit nyelve az ember szüleivel átélt tapasztalatából merít, akik bizonyos értelemben Isten első képviselői számára. De a tapasztalatok szerint az emberi szülők hibáktól sem mentesek, s így eltorzíthatják az atyaság és anyaság képét. Ezért emlékeztetni kell rá, hogy Isten fölötté áll az emberi nemek közötti különbségnek. Ő nem férfi, nem is nő; ő Isten. Fölötté áll az emberi atyaságnak és anyaságnak is (vö. Zsolt 27,10), jóllehet ezeknek eredete és mértéke (vö. Ef 3,14; Iz 49,15): senki sem Atya úgy, ahogyan Isten.

240. Jézus kinyilatkoztatta, hogy Isten korábban soha nem hallott értelemben „Atya”: nemcsak mint Teremtő, hanem örök Atya az ő egyszülött Fiával való kapcsolatban, aki csak Atyjával való kapcsolatában örök Fiú: „Senki sem ismeri a Fiút, csak az Atya, ahogy senki sem ismeri az Atyát, csak a Fiú, és az, akinek a Fiú őt ki akarja nyilatkoztatni” (Mt 11,27).

241. Ezért vallották az apostolok Jézust „Igének”, aki „kezdetben volt (...) Istennél, és Isten volt az Ige” (Jn 1,1), annak, aki „a láthatatlan Isten képmása” (Kol 1,15), „dicsőségének kisugárzása és lényegének képmása” (Zsid 1,3).

242. Utánuk az Egyház, követvén az apostoli Hagymányt, 325-ben a Niceai, I. egyetemes Zsinaton megvallotta, hogy a Fiú „egylényegű az Atyával” (Niceai hitvallás: DS 125.), azaz egy Isten övele. A 381-ben összegyűlt Konstantinápolyi, II. egyetemes Zsinat a niceai hitvallásból a maga megfogalmazásában megtartotta e kifejezést, és megvallotta „Isten egyszülött Fiát, aki az Atyától született az idők kezdete előtt: Isten az Istentől, világosság a világosságtól, valóságos Isten a valóságos Istentől, született, de nem teremtmény, az Atyával egylényegű”. (Niceai-konstantinápolyi hitvallás: DS 150.)

A SZENTLÉLEKTŐL KINYILATKOZTATOTT ATYA ÉS FIÚ

243. Húsvétja előtt Jézus meghirdeti „egy másik Paraklétosz” (Védelmező), a Szentlélek elküldését. Ő már a teremtésben tevékenyen részt vett (vö. Ter 1,2), és „szólt a próféták

szavával” (Niceai-konstantinápolyi hitvallás: DS 150). Mostantól kezdve a tanítványokkal marad és bennük lesz (vö. Jn 14,17), hogy tanítsa (vö. Jn 14,26) és „bevezesse őket a teljes igazságba” (Jn 16,13). Így azt a kinyilatkoztatást kaptuk, hogy a Szentlélek Jézussal és az Atyával együtt egy harmadik isteni Személy.

244. A Lélek örök eredése időbeli küldetésében tárul föl. A Szentlelket az apostolokhoz és az Egyházhoz mind az Atya küldi a Fiú nevében, mind a Fiú személyesen, miután visszatért az Atyához. (Vö. Jn 14,26; 15,26; 16,14) A Lélek személyének küldése Jézus megdicsőülése után (vö. Jn 7,39) teljesen föltárja a Szentháromság misztériumát.

245. A Szentlélekre vonatkozó apostoli hitet 381-ben a II. egyetemes Konstantinápolyi Zsinat így hirdette meg: „Hiszünk a Szentlélekben, az Úrban és éltetőben, aki az Atyától származik”. (Niceai-konstantinápolyi hitvallás: DS 150.) Ily módon az Egyház elismeri, hogy az Atya „a teljes istenség forrása és eredete”. (VI. Toledói Zsinat 638-ban: De Trinitate et de Filio Dei Redemptore incarnatio: DS 490.) A Szentlélek örök eredése nem független a Fiú örök eredésétől. „Hisszük, hogy a Szentlélek is, aki a Szentháromságban a harmadik személy, egy és egyenlő az Atyaistennel és a Fiúval, egylényegű és egy természetű; (...) nem csak az Atya Lelke, nem is csak a Fiúé, hanem egyszerre az Atya és a Fiú Lelke.” (XI. Toledói Zsinat 675-ben: Symbolum: DS 527.) Az Egyház Konstantinápolyi Zsinatának hitvallása vallja: „akit az Atyával és a Fiúval együtt imádunk és dicsőítünk”. (Niceai-konstantinápolyi hitvallás: DS 150.)

246. A hitvallás latin hagyománya vallja, hogy a Lélek „a Patre Filioque”, ’az Atyától és a Fiútól’ származik. A firenzei zsinat 1438-ban kifejti: „A Szentlélek (...) lényegét és magától való létét az Atyától és a Fiútól együtt birtokolja, és mindkettőtől öröktől fogva mint egy princípiumból és egy leheléssel származik (...). És mivel mindazt, ami az Atyáé, az Atya a nemzéssel odaadta egyszülött Fiának, kivéve az atyaságot, azt is, hogy a Szentlélek a Fiútól származik, a Fiú öröktől birtokolja az Atyától, akitől (a Fiú) öröktől fogva született.” (Firenzei Zsinat: Decretum pro Graecis: DS 1300-1301.)

247. A Filioque kifejezés a 381. évi Konstantinápolyi Zsinat hitvallásában nem fordul elő. De Szent Leó pápa ősi latin és alexandriai hagyományt követve már 447-ben dogmatikailag vallotta (vö. Nagy Szent Leó: Epistula Quam laudabiliter: DS 284.), még mielőtt Róma a Kalkedoni Zsinaton 451-ben a 381. évi hitvallást megismerte és elfogadta volna. E formula használatát a latin liturgiában fokozatosan (a 8. és a 11. század között) fogadták be a Hitvallásba. Az a tény azonban, hogy a latin liturgia a nicea-konstantinápolyi hitvallásba bevezette a Filioque kifejezést, az ortodox egyházakkal mind a mai napig nézeteltérést okoz.

248. A keleti hagyomány az Atyának elsősorban azt a sajátosságát emeli ki, hogy első eredet a Lélekkel kapcsolatban; amikor a Lelket úgy vallja meg, mint aki „az Atyától származik” (Jn 15,26), azt állítja, hogy az Atyától a Fiú által származik. (II. Vatikáni Zsinat: Ad gentes határozat, 2.) A nyugati hagyomány elsősorban az Atya és a Fiú közötti egylényegű közösséget állítja, amikor azt mondja, hogy a Lélek az Atyától és a Fiútól (Filioque) származik. E hagyomány „megengedett módon és az értelemnek megfelelően” (Firenzei Zsinat 1439-ben: Decretum pro Graecis: DS 1302.) állítja ezt, mert az isteni személyek örök rendje az egylényegű közösségben úgy foglalja magában az Atyát, mint „princípium nélküli princípium”, ’kezdet

nélküli kezdé' (Firenzei Zsinat 1442-ben: Decretum pro Iacobitis: DS 1331.), a Lélek első eredete, de úgy is, mint az egyszülött Fiú Atyját, aki vele együtt egyetlen princípium, melyből „mint egy princípiumból” (II. Lyoni Zsinat 1274-ben: Constitutio de Summa Trinitate et fide catholica: DS 850.) származik a Lélek. Ez a megengedett komplementaritás, ha csak el nem túlozzák, a meghirdetett misztérium valóságába vetett hit azonosságát nem érinti.

III. A Szentháromság a hit tanításában

A SZENTHÁROMSÁG DOGMÁJÁNAK MEGFOGALMAZÁSA

249. A Szentháromság kinyilatkoztatott igazsága - elsősorban a keresztség révén - kezdettől fogva az Egyház élő hitének alapja. Kifejezést nyer a keresztségi hitvallás hitszabályában, mely az Egyház igehirdetésében, katekézisében és imádságában fogalmazódott meg. Ilyen formulákat találunk már az apostolok írásaiban, mint például az Eucharisztia ünneplésébe átvett köszöntés: „A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme, az Atya Isten szeretete és a Szentlélek közössége legyen mindnyájatokkal” (2Kor 13,13 vö. 1Kor 12,4-6; Ef 4,4-6).

250. Az első évszázadokban az Egyház törekedett arra, hogy szentháromságos hitét pontosabban megfogalmazza, részben azért, hogy a hit megértését elmélyítse, részben, hogy a torzító tévedésektől megvédje. Ez volt az első zsinatok műve, melyet az egyházatyák teológiai munkája alapozott meg és a keresztény nép hitérzéke támogatott.

251. A Szentháromság dogmájának megfogalmazásához az Egyháznak a filozófiából merített fogalmak - substantia, persona/hüposztaszisz, relatio - segítségével saját terminológiát kellett kifejlesztenie. Ezáltal nem rendelte alá a hitet emberi bölcsességnek, hanem ezeknek a fogalmaknak új, korábban ismeretlen értelmet adott, hogy alkalmasak legyenek a kimondhatatlan misztérium kifejezésére, mely „végtelenül fölülmúl mindent, amit mi emberi módon megértünk”. (VI. Pál pápa: Sollemnis Professio fidei, 9: AAS 60 /1968/, 437.)

252. Az Egyház a „substantia” szót (amit néha „essentia” vagy „natura” szóval is fordítanak) az isteni lét jelölésére használja a maga egységében; a „persona” vagy „hüposztaszisz” szót az Atya, a Fiú és a Szentlélek jelölésére használja, egymásközi valós különbségeik kifejezésére; a „relatio” szót annak kifejezésére használja, hogy a személyek különbözősége kölcsönös kapcsolataikban áll.

A SZENTHÁROMSÁG DOGMÁJA

253. *A Szentháromság egy.* Mi nem három istent vallunk, hanem egy Istent három személyben: „egylényegű Háromságot”. (II. Konstantinápolyi Zsinat 553-ban: Anathematismi de tribus Capitulis 1: DS 421.) Az isteni személyek nem osztják meg egymás között az egyetlen istenséget, hanem mindegyik teljes egészében Isten: „Az Atya egészében az, ami a Fiú, a Fiú egészében az, ami az Atya, az Atya és a Fiú egészében az, ami a Szentlélek: azaz egyetlen Isten a természetet illetően”. (XI. Toledói Zsinat 675-ben: Symbolum: DS 530.) „A három Személy bármelyike az a valóság, tudniillik isteni substantia, essentia, vagyis natura.” (IV. Lateráni Zsinat 1215-ben: 2. fejezet: De errore abbatis Joachim: DS 804.)

254. *Az isteni személyek valóságosan különböznek egymástól.* „Tiszteljük és megvalljuk az egy Istent, nem úgy, mintha magányos lenne.” (Fides Damasi: DS 71.) „Az „Atya”, a „Fiú” és a „Szentlélek” nem egyszerűen az isteni „Lét” módozatainak nevei, mert valóságosan különböznek egymástól: „Az Atya nem ugyanaz, mint a Fiú, sem a Fiú nem ugyanaz, mint az Atya, sem a Szentlélek nem ugyanaz, mint az Atya vagy a Fiú.” (XI. Toledói Zsinat 675-ben: Symbolum: DS 530.) Eredési relációik által különböznek egymástól: „Az Atya az, aki nemz, a Fiú az, aki születik, a Szentlélek az, aki származik”. (IV. Lateráni Zsinat 1215-ben: 2. fejezet: De errore abbatis Joachim: DS 804.) „Az isteni Egység Háromság.

255. *A három isteni személy vonatkozásban (relatio) van egymással.* Az isteni személyek közötti valóságos különbség, mivelhogy ez nem osztja meg az isteni egységet, kizárólag azokban a vonatkozásokban van, amelyek az egyik személynek a másik kettőhöz való viszonyát adják. „A személyek vonatkozást kifejező neveiben az Atya vonatkozásban van a Fiúval, a Fiú az Atyával, a Szentlélek mindkettővel; amikor erről a három személyről beszélünk, a vonatkozásokra vagyunk tekintettel, ugyanakkor egy természetben vagy lényegben hiszünk.” (XI. Toledói Zsinat 675-ben: Symbolum: DS 528.) Közöttük tehát „minden (...) egy, ahol a relatio szembenállása nincs jelen”. (Firenzei Zsinat 1442-ben: Decretum pro Iacobitis: DS 1330.) „Ezen egység folytán az Atya egészen a Fiúban és egészen a Szentlélekben van; a Fiú egészen az Atyában és egészen a Szentlélekben van; a Szentlélek egészen az Atyában és egészen a Fiúban van.” (Firenzei Zsinat 1442-ben: Decretum pro Iacobitis: DS 1331.)

256. Nazianzi Szent Gergely, akit „teológusnak” is neveznek, a konstantinápolyi katekumenoknak a szentháromságos hit ezen összefoglalását adja:

„Mindenekelőtt kérlek, őrizd a jó letéteményt, amelynek élek és amelyért harcolok, mely bárcsak ez életből távozóban kísérne engem, mellyel az élet minden nehézségét elviselem, és minden gyönyörűséget megvetek és semminek tartok; a hitet, mondom, és a hitvallást az Atyában, a Fiúban és a Szentlélekben. Ezt bízom rád a mai napon, amikor elmerítelek a tisztító vízben, és a magasba emellek. Egész életed kísérőjéül és oltalmazójául adom neked az egy Istenséget és hatalmat, mely a Háromban együtt van, és a Három különbözőt magában foglalja, mely nem különbözik bennük sem állagban vagy természetben, sem alá- vagy fölérendeltség nem növeli vagy csökkenti (...); a Három végtelen végtelen egységét [adom neked], a Három egyformán Istent, ha külön-külön nézzük (...) ismét Háromságos Istent, ha együtt gondoljuk (...). Alig kezdek gondolkodni az Egyről, azonnal körülragyog a Háromság. Alig kezdem megkülönböztetni a Hármát, visszajutok az Egyhez.” (Nazianzi Szent Gergely: Oratio 40, 41: SC 358, 292-294 /PG 36, 417/)

IV. Az isteni művekről és a szentháromságos küldésekről

257. „Ó fény, boldog Háromság és fenséges Egység!” (A 2. és 4. hét vasárnapjának 2. vesperás O lux beata Trinitas himnusza: Liturgia Horarum, 3. köt. 684, 931; 4. köt. 632, 879.) Isten örök boldogság, halhatatlan élet, el nem halványuló fény. Isten a Szeretet: Atya, Fiú és Szentlélek. Isten szabad akaratból közölni akarja boldog életének dicsőségét. Ez az ő „jóságos terve” (Ef 1,9), melyet szeretett Fiában már a világ teremtése előtt eltervezett. „Eleve arra rendelt minket, hogy Jézus Krisztus által fiai legyünk” (Ef 1,4-5), azaz hogy „Fiának képmását öltjük magunkra” (Róm 8,29), a „fogadott fiúság Lelkének” kegyelméből (Róm 8,15). Ez a terv

„kegyelem, melyet örök idők óta nekünk ajándékozott” (2Tim 1,9-10), és közvetlenül a szentháromságos szeretetből fakad. Ez bontakozik ki a teremtés művében, az egész üdvörténetben a bűnbeesés után, a Fiú és a Szentlélek küldésében, melyeket az Egyház küldetése folytat. (Vö. II. Vatikáni Zsinat: Ad gentes határozat 2-9.)

258. Az egész isteni üdvrend a három isteni személy közös műve. Miként a Szentháromságnak egy és ugyanazon természete van, úgy a tevékenysége is egy és ugyanaz. (II. Konstantinápolyi Zsinat 553-ban: Anathematismi de tribus Capitulis 1: DS 421.) „Az Atya és a Fiú és a Szentlélek a teremtésnek nem három, hanem egy princípiuma”. (Firenzei Zsinat 1442-ben: Decretum pro Iacobitis: DS 1331.) És mégis mindegyik isteni Személy a közös művet személyes sajátságainak megfelelően végzi. Az Újszövetséghez (vö. 1Kor 8.6) kapcsolódva vallja az Egyház: „Egy az Isten és Atya, akitől minden, egy az Úr Jézus Krisztus, aki által minden, és egy a Szentlélek, akiben minden van”. (II. Konstantinápolyi Zsinat 553-ban: Anathematismi de tribus Capitulis 1: DS 421.) Főként a megtestesülés és a Szentlélek kiárasztásának isteni küldései mutatják meg az isteni személyek sajátosságait.

259. Az egész isteni üdvrend, mint egyszerre közös és személyes mű, megismerteti az isteni személyek sajátosságait és egyetlen természetüket. Ezért az egész keresztény élet közösségben van mindegyik isteni Személlyel, anélkül, hogy bármilyen formában megosztaná őket. Aki az Atyát dicsőíti, azt a Fiú által a Szentlélekben teszi; aki Krisztust követi, azért teszi, mert az Atya vonzza (vö. Jn 6,44) és a Szentlélek készíti (vö. Róm 8,14).

260. Az egész isteni üdvrend végső célja az, hogy a teremtmények belépjenek a boldog Háromság tökéletes egységébe. (Vö. Jn 17,21-23) De már most arra vagyunk hivatva, hogy a Szentháromság lakóhelye legyünk. Az Úr mondja: „Aki szeret engem, megtartja szavamat, és Atyám is szeretni fogja őt, elmegyünk Hozzá és lakást veszünk nála” (Jn 14,23).

„Ó Istenem, imádott Szentháromság, segíts, hogy teljesen megfellelkezzen magamról, azért, hogy Benned mozdulatlan és nyugodt legyek, mintha a lelkem már az örökkévalóságban lenne; semmi ne zavarhassa meg a békémet, semmi ki ne vonjon Belőled, én Változatlanom, hanem minden pillanat vigyen beljebb misztériumaid mélységébe! Békéltess meg a lelkemet; alakítsd át mennyországoddá, kedves lakóhelyeddé és nyughelyeddé. Bárcsak soha magadra ne hagynálak, magam is mindig Veleddé lennék egész valómmal virrasztván hitemben, imádván Téged, egészen átadva magam a te teremtő tevékenységednek.” (Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet: *Élévation à la Trinité: Ecrits spirituels* 50. Kiad. M. M. Philipon. Párizs, 1949, 80.)

684. A Szentlélek az első a maga kegyelmével hitünk ébresztésében és abban az új életben, amely nem más, mint megismerni az egyedüli Atyát, és akit ő küldött, Jézus Krisztust. (Vö. Jn 17,3) De ő az utolsó a Szentháromság személyeinek kinyilatkoztatásában. Nazianzi Szent Gergely, a „Teológus” ezt a kibontakozást az isteni „közös leereszkedés” pedagógiája által magyarázza:

„Az Ószövetség az Atyát nyíltan hirdette, a Fiút homályosabban. Az Újszövetség világosan megmutatja nekünk a Fiút, és a Szentlélek istenségét bizonyos értelemben homályosan. Most pedig maga a Lélek velünk van és nyíltabban mutatja meg magát. Ugyanis nem volt

biztonságos nyíltan hirdetni a Fiút akkor, amikor az Atya istenségét még nem vallották: sem a Szentlelket - hogy úgy mondjam - súlyosabb teherként ránk helyezni, amikor a Fiú istenségét még nem ismertük: (...) tanácsosabb volt az, hogy fokozatosan (...), hallgatagon fölfelé haladva és „világosságból világosságba” jutva ragyogjon ránk a Szentháromság világossága.” (Nazianzi Szent Gergely: Oratio, 31, /Theologica, 5/, 26: SC 250, 326 /PG 36, 161-164/)

732. Pünkösöd napján a Szentháromság teljesen ki lett nyilatkoztatva. E naptól kezdve a Krisztus által hirdetett Ország megnyílik azoknak, akik benne hisznek: a test alázatában és a hitben már részesednek a Szentháromság közösségében. A Szentlélek a maga szüntelen eljövetele által vezeti be a világot „a végső időkbe”, az Egyház idejébe, az Országba, amely már örökségként a birtokunkban van, de még nem teljesedett be:

Láttuk az igaz Világosságot, megkaptuk az égi Lelket, megtaláltuk az igaz hitet: imádjuk az oszthatatlan Háromságot, mert ő üdvözített minket. (Bizánci zsoltos, pünkösdi vecsernye, 4. sztychira: Pentekosztarion, Róma, 1884, 390.)

2.2.2. Pápai gondolatok

Boldog VI. Pál pápa: Evangelii nuntiandi

VI. Pál pápa: az Evangélium hirdetése - kezdetű apostoli buzdítása a katolikus egyház püspökeihez, papjaihoz és híveihez az evangelizációról a mai világban

Mt 28,19

Az egyház és az evangelizáció kölcsönös viszonya

15. Aki az Újszövetségben figyelemmel kíséri a fiatal egyház kezdeteit, történelmének első lépteit, azt, ahogyan élt, ahogyan cselekedett, észreveheti, mily szoros kapcsolat áll fenn az evangelizáció és maga az egyház között:

– Az egyház Jézus és a tizenkét apostol igehirdetésével veszi kezdetét. Ő, az egyház ennek az evangelizációnak természetszerű, közvetlen, kézzelfogható gyümölcse – úgy, ahogyan Jézus mondta: „menjetek és tanítsatok minden nemzetet”. „Akik megfogadták szavát, megkeresztelkedtek. Aznap mintegy háromezer lélek megtért... Az Úr pedig napról napra növelte az üdvösségre rendelték számát”.

– Az egyház, amely az evangelizáció gyümölcseként született, maga is az evangelizáció feladatát kapja Jézustól. Jézus visszatér az Atyához, de egyházát hagyja itt saját követeként. A világban marad mint Jézus új jelenlétének homályba burkolt és mégis tündöklő jele: a mennybe távozott és mégis köztünk maradó Jézusé. Őbenne Krisztus élete folytatódik. Elsősorban az a hivatása, hogy az ő küldetését, az ő evangelizáló művét folytassa. A keresztények közössége nem valami önmagába zárt közösség. Legbensőbb élete – az imádság, az Ige és az apostolok tanításának hallgatása, a testvéri szeretet gyakorlása, a kenyértörés – éppen azáltal nyeri el értelmét, hogy tanúságtétellé válik mások előtt, csodálkozást kelt, megtéréseket idéz elő, hirdeti a Jó Hírt. Az evangelizáció így válik az egész egyház közös művévé, amelyhez mindenki a saját munkájával járul hozzá a többiek javára.

– Az egyház evangelizál, de az evangelizálást önmagán kezdi. Az egyház ugyanis azok közössége, akiknek közös a hitük, közös a reményük. A hit és remény ébrentartásához szüksége van arra: hogy mindezt együtt vallják meg, együtt éljék, a szerető testvéri

közösségben gyakorolják. Az egyháznak szüntelenül hallania kell, hogy mi is az, amit hisz, miért remél, mit jelent a szeretet főparancsa. Mint Isten népe, az egyház a világban él, ahol gyakran megkísértik a bálványok, ezért kell, hogy újra és újra hallja „Isten magasztos tetteit”, amelyek egykor az Úrhoz fordították, és amelyek révén most is mindig meghallja az Úr hívását és egyesül őberne. Tömören tehát úgy lehet mondani: az egyházat magát is mindig evangelizálni kell, hogy az evangélium hirdetésében maga is megőrizze frissességét, lelkesedését, erejét. Erről szolt a II. Vatikáni Zsinat is, az 1974. évi püspöki szinódus pedig újból felidézte az egyházzól szolt tanításnak azt a gondolatát, hogy az egyháznak mindig meg kell tértne, meg kell újulnia, önmagát kell evangelizálnia ahhoz, hogy szavahihetően evangelizálhassa a világot is.

– Az egyház annak a Jó Hírnek letéteményese, amelyet hirdetni kell. Rá vannak bízva Jézus Krisztus Újszövetségének ígéretei, az Úr és az apostolok tanítása, az élet ígéje, a kegyelem és Isten ajándékainak forrásai, az üdvösség útja. Az evangélium tartalmát, és így az evangelizáció tartalmát is, mint életadó drága kincset őrt, nem azért, hogy lakat alatt tartsa, hanem hogy minden embernek hozzáférhetővé tegye.

– Az egyház önmagát is evangelizálja és másokhoz is küldetése van. Ő maga is küld hírnököket az evangélium terjesztésére. Az üdvösség ígét adja ajkukra, átadja nekik azt a tanítást, amelynek ő maga is letéteményese, és elküldi őket, hogy hirdessék az evangéliumot. Hirdessék: ne önmagukat, nem a saját nézeteiket, hanem az evangéliumot, melynek sem ők, sem maga az egyház nem önkényes urai és tulajdonosai; nem bánhatnak vele tetszésük szerint. Szolgálat ez, amelyet teljes hűséggel kell továbbadni.

Mt 28,20

Az egyetemes egyház távlata

61. Ki kell tértünk itt, kedves Testvérek és Gyermekeink, egy igen fontos kérdésre. Az első keresztények örömmel vallották meg, hogy egyetemes jellegű egyháznak tagjai. Erről tanúskodtak liturgiájukban, de a bírók és hóhérok előtt is, valamint minden hitvédő iratukban. Teljes tudatában voltak annak, hogy nagy közösség áll mögöttük, amelynek sem a tér, sem az idő nem szab határt: „az igaz Ábeltől az utolsó kiválasztottig”, „a föld végső határáig”, „a világ végezetéig”.

Ilyennek akarta Urunk az egyházat: egyetemesnek, hatalmas fának, amelynek lombjában fészket raknak az ég madarai, halászhálónak, mely mindenféle halat befog, vagy amelyben Péteréhez hasonlóan százötvenhárom nagy halat találtak. Nyájnak akarta az egyházat, amelyet közös pásztor vezet a legelőre. Tehát egyetemesnek akarta, amelynek nincsenek határai, kivéve sajnos egyet: a bűnös ember szívét és lelkét.

Boldog VI. Pál pápa: Humanae vitae

VI. Pál pápa enciklikája a helyes születésszabályozásról

Mt 28,18-19

A TANÍTÓHIVATAL ILLETÉKESSÉGE

4. Ezek a kérdések az egyházi Tanítóhivataltól az isteni kinyilatkoztatással megvilágított és gazdagított természet törvényen nyugvó, a házasságra vonatkozó erkölcsi tanítás elveinek új és mélyebb meggondolását követelték.

Egyetlen keresztény sem vonja kétségbe, hogy az erkölcsi természettörvény magyarázata az egyházi Tanítóhivatal feladatkörébe tartozik. Kétségtelen ugyanis – amint ezt Elődeink gyakran kijelentették (vö. X. Pius: *Singulari quadam* enciklika 1912. – XI. Pius: *Casti connubii* enciklika 1930. – XII. Pius: *Magnificate Dominum*. Beszéd a földkerekség püspökeihez 1954. – XXIII. János: *Mater et Magistra*. 1961.) –, hogy amikor Jézus Krisztus Pétert és a többi apostolt isteni hatalmának részesévé tette és minden emberekhez küldte tanítani (Mt 28,18-19), az egész erkölcsi törvényt – azaz nemcsak az evangéliumit, hanem a természettörvényt is – őrzésükre és értelmezésükre bízta. Hiszen a természettörvény is Isten akaratát fejezi ki, és az Ő akarata iránti hívő engedelmesség szükséges az emberek számára az örök üdvösség elnyeréséhez (vö. Mt 7, 21).

Az Egyház ezt a parancsot követve mindig, de különösen az újabb korban, mind a házasság természetéről, mind a házastársi jogok és köteleességek helyes értelmezéséről megfelelő dokumentumokat adott ki (XIII. Leó: *Arcanum* enciklika. – XI. Pius: *Divini illius Magistri* 1939; *Casti connubii* 1930).

Szent II. János Pál pápa: *Catechesi tradendae*

II. János Pál pápa apostoli buzdítása a Katolikus Egyház püspökeihez, papjaihoz és híveihez korunk hitoktatásáról

vö. Mt 28,19

1. Krisztus utolsó parancsa

A hitoktatást az Egyház mindig legfontosabb feladatai között tartotta számon, mivel a feltámadt Krisztus, közvetlenül a mennybemenetele előtt megparancsolta apostolainak, hogy tegyék tanítványaivá mind a nemzeteket, és tanítsák meg őket mindannak megtartására, amit rájuk bízott (vö. Mt 28,19). A köteleesség mellé hatalmat is adott az apostoloknak arra, hogy a szemükkel látott és a fülükkel hallott dolgokat, amit láttak és megtapintottak, az élet igéjét, hirdessék az embereknek (vö. 1Jn 1,1). Ugyancsak köteleességüké tette és hatalmat adott nekik arra, hogy tekintéllyel magyarázzák az Úr tanítását: szavait, tetteit, jeleit, törvényeit. A Szentlelket is azért küldte el nekik, hogy e feladatuknak eleget tudjanak tenni. Az Egyház ilyen irányú törekvéseit aránylag korán hitoktatásnak kezdték nevezni: a tanítványok összegyűjtését és oktatását; a segítségnyújtást ahhoz, hogy az emberek hinni tudjanak és el tudják fogadni Jézust az élő Isten Fiának és életet találjanak benne (Jn 20,31); hogy megtanítsák őket erre az életre, és így épüljön Krisztus titokzatos teste. És az Egyház soha nem hagyott fel azzal, hogy ezért erőfeszítéseket tegyen.

Mt 28,19

10. Az apostolok küldetése

A tanító Krisztus alakja mélyen bevésszódott a tizenkét apostol és az első tanítványok lelkébe, és a parancs, hogy „elmenvén tanítsatok minden népet” (Mt 28,19), egész életüket meghatározta. Erről tanúskodik Szent János, amikor Jézus szavát idézi evangéliumában: „Nem nevezlek többé szolgának benneteket, mert a szolga nem tudja, mit tesz az Ura. Barátainak mondalak titeket, mert amit hallottam Atyámtól, azt mind tudtul adtam nektek” (Jn 15,15). Mert nem a saját ötletük volt, hogy Jézust kövessék, hanem Jézus választotta ki és Ő tartotta

maga mellett őket, és húsvét előtt Ő rendelkezett úgy, hogy elmenjenek és maradandó gyümölcsöt hozzanak (vö. Jn 15,16). Ez volt az oka annak, hogy feltámadása után nyíltan küldte őket, hogy minden népet tegyenek tanítvánnyá.

Az Apostolok Cselekedetei teljes egészében arról tanúskodik, hogy az apostolok és a tanítványok hűségesek voltak a kapott hivatáshoz és küldetéshez. Az első keresztény közösségek „állhatatosan kitartottak az apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban” (ApCsel 12,24). Ebben pedig már feltűnik a szervezett Egyház képe, amint a tanító apostolok forrásából merítve megszületik és állandóan táplálkozik Isten igéjével; amint ünnepel az eucharisztikus áldozattal és tanúságot tesz a világban az Úrról a szeretet tetteivel.

Mikor pedig az apostolok tevékenysége gyanússá vált ellenségeik szemében, azt nehezményezték, hogy „tanítják a népet” (4,2), és megparancsolták nekik, hogy egyáltalán ne beszéljenek és ne tanítsanak Jézus nevében (4,18). Tudjuk azonban, hogy éppen a tanítás kérdésében az apostolok úgy ítélték, hogy inkább Istenre kell hallgatniuk, mint az emberekre. (4,19)

Szent II. János Pál pápa: Redemptionis donum

II. János Pál pápa apostoli buzdítása a szerzetesi közösségekhez a megváltás 1950. évfordulója alkalmából 1983-84-ben tartott rendkívüli szentévből

lásd Mt 28,19

Az apostolkodás

15. Krisztus iránti jegyesi szeretetetek e tanúságából – mely révén világossá válik minden ember számára az evangélium teljes üdvözítő igazsága – fakad, kedves testvérek és nővérek, mint hivatástok sajátossága az Egyház apostoli munkájában, egyetemes küldetésében való részesedés, melyet Istentől kapott sokféle adománnyal minden nép között különböző módokon végez. A ti sajátos küldetéstek harmonikusan kapcsolódik az *apostolok küldetéséhez*, akiket az Úr „minden néphez” küldött, hogy „tanítsák” (lásd Mt 28,19) őket, és ennek megfelelően *kapcsolódik* most is a *hierarchikus rend küldetéséhez*. Az apostolkodásban ugyanis, melyet az Istennek szentelt személyek folytatnak, Krisztus iránti jegyesi szeretetük szinte „szervesen” átalakul az Egyház, mint Krisztus teste, az Egyház mint Isten népe, az Egyház iránti szeretetté, mely egyszerre jegyes és anya.

Nehéz volna leírni vagy csak felsorolni is, hogy az Istennek szentelt személyek az apostolkodásban hányféle módon nyilváníthatják az Egyház iránti szeretetüket. Az apostolkodás mindig abból az ajándékból született, amit a rendalapító különleges adományként Istentől kapott, az Egyház jóváhagyott és így az egész közösség karizmájává lett. Ez az adomány megfelel az Egyház különböző szükségleteinek és a történelmi korok igényeinek, s ugyanakkor folyamatossá válik és erősödik a szerzetesi közösségek életében, mint az Egyház életének és apostolkodásának egyik maradandó eleme. Az apostolkodás minden részletében és minden területén – mind az apostolkodást termékenyítő tevékenységben, mind a közvetlen apostoli tevékenységben – szüntelenül kíséri benneteket az Egyház áldása, lelkipásztori és anyai gondoskodása, hogy életetek spirituális azonosságát őrizni tudjátok és helyesen tudjátok tevékenykedni Isten egész népe hivatásainak és karizmáinak nagy és egyetemes közösségében. Az egyes intézmények – akár külön-külön,

akár szervesen beépülve az Egyház általános küldetésébe – sajátos módon előtérbe helyezik a megváltásnak azt a rendjét, melynek jele, kedves testvérek és nővérek, mindegyiktekbe mélyen belétek van írva az Istennek szenteltség és az evangéliumi tanácsok fogadalma által.

Éppen ezért jóllehet sokféle apostoli munkátok nagyon fontos, mégis a ti *legfőbb* apostolkodástok *mindig: az, ami* (s egyúttal *aki*) az Egyházban vagytok. Mindegyiktekről különösen megismételhetők az Apostol szavai: „Hiszen meghaltatok, és életetek Krisztussal van elrejtve az Istenben (Kol 3,3). Mindazonáltal e „Krisztussal való elrejtettség Istenben” következtében rátok is vonatkoztathatók a Mester szavai: „úgy világoskodjék a ti világosságtok emberek előtt, hogy lássák jótetteiket és dicsőítsék mennyei Atyátokat” (Mt 5,16).

E világosság szempontjából, mellyel „világítanotok kell az emberek előtt”, nagyon fontos a kölcsönös szeretet tanúságtétele, az egyes közösségek testvéri lelkületű összetartása, hiszen az Úr azt mondta: „Arról tudják meg majd rólatok, hogy az én tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt” (Jn 13,35).

„Az evangéliumi tanításból, a szent liturgiából, s főként az Eucharisziából táplálkozó szerzetesi életetek alapvetően közösségi jellege kimagasló módon valósítja a személyek egymásközi és a közösséggel való kapcsolatát; miközben megelőzik egymást tiszteletadásban és hordozzátok egymás terhét, e lelki egységgel tanúsítjátok, hogy az Úr jelenlétének örvendeztek (Perfectae Caritatis 15). Nagyon fontos, hogy az Egyházban végzett apostoli munkátokban viseljétek szíveteken az emberek baját és fájdalmát, mely a mai világban oly nyíltan és megrázóan jelentkezik. Az Apostol ezt tanítja: „Hordozzátok egymás terhét, így teljesítétek Krisztus törvényét” (Gal 6,2), majd hozzáfűzi: „A törvény tökéletes teljesítése tehát a szeretet” (Róm 13,10).

A ti küldetésteknek láthatónak kell lennie! Szorosnak, nagyon szorosnak kell lennie annak a köteléknek, mely benneteket az Egyházhoz köt (lásd CIC 675, 3§). Mindazzal, amit tesztek, de főként azáltal, amik vagytok, hirdetitek és tanúsítjátok ezt az igazságot: „Krisztus szerette az Egyházat, és föláldozta magát érte” (Ef 5,25); ez az igazság a megváltás egész rendjének alapja. Bárcsak Krisztusból, a világ Megváltójából eredne az Egyház iránti szeretetetek kiapadhatatlan forrása!

Szent II. János Pál pápa: Slavorum apostoli

II. János Pál pápa enciklikája Szent Cirill és Metód evangelizációs munkájának 1100. évfordulója alkalmából

Mt 28,19

9. Metód szláv nyelvű életrajza szerint Raszisztzláv fejedelem III. Mihály császárhoz a következő kéréssel küldött követeket: „Számos keresztény tanító jött hozzánk Itáliából, Görögországból és Germániából, akik különböző módon tanítottak minket. De nekünk, szlávoknak nincs senkink, aki érthetően vezetne be az igazságba, oktathatna minket”, Ez volt az az alkalom, amikor Konstantint és Metódot felkérték, hogy keljenek útra. A felszólításra adott mélységesen keresztény válaszuk most és minden hasonló alkalommal, csodálatosan jut kifejezésre Konstantin szavaiban, melyeket a császárhoz intézett: „Bármilyen fáradt és gyöngye egészségű vagyok is, örömmel megyek abba az országba”, „örömmel indulok a keresztény hitért”. Misszionáriusi küldetésük tudatossága és ereje a megváltás misztériumának legbensőjéből fakadt. A szláv népek közötti evangelizációjuk fontos állomása annak a

küldetésnek, melyet az Üdvözítő az egyetemes egyházra bízott az idők végezetéig. Az ő munkájuk – adott időben és adott körülmények között – megvalósította Krisztus parancsát, melyet a keresztség és a feltámadás erejében apostolaihoz intézett: „Hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek”, „elmenvén, tanítsatok minden nemzetet”. Így a szláv népek térítői és tanítói Szent Pál magasztos eszméi szerint cselekedtek: „Hiszen az Isten fiai vagytok a Jézus Krisztusba vetett hitben, mert mindannyian, akik megkeresztelkedtek Krisztusban, Krisztust öltöttétek magatokra. Nincs többé zsidó vagy görög, rabszolga vagy szabad, férfi vagy nő, mert mindannyian egygő lettetek Krisztus Jézusban.”

A szent testvérek azon túl, hogy az embereket tisztelték és önzetlenül törődtek az ő javukkal, megfelelő erővel, bölcsességgel, szeretettel rendelkeztek. Mindez nélkülözhetetlen ahhoz, hogy azok számára, kik hinni fognak, elhozzák a hit világosságát és megmutassák nekik az igaz üdvösséget. Egyúttal saját példájukkal mutatták be ezt, és így konkrét segítséget adtak. Ezért hasonlóakká akartak válni mindenben azokhoz, akiknek az evangéliumot hirdették; a szláv néphez akartak tartozni, sorsukban akartak osztozni.

Szent II. János Pál pápa: Dominum et vivificantem

II. János Pál pápa enciklikája a Szentlélekről az Egyház és a világ életében

Mt 28,19

9. A húsvéti búcsúbeszédben – mondhatjuk – *elértük a Szentháromság kinyilatkoztatásának csúcsát*. Egyúttal ott vagyunk a végső eredmény előtt, a legdöntőbb szavaknál, melyek abban a közismert utolsó küldetésben nyertek kifejezést, amit az apostolok és általuk az Egyház kapott: „Elmenvén tehát tanítsatok minden népet” – ez olyan parancs, mely bizonyos értelemben magába foglalja a keresztyénség szentháromsági formuláját: „...kereszteljétek meg őket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében”. Ez a formula rámutat Isten legbensőbb titkára és isteni életére: Atya, Fiú, Szentlélek, háromságban isteni egység. A búcsúbeszédet úgy is értelmezhetjük, mint erre a szentháromsági formulára való felkészítést. Kifejeződik benne a szentség életadó ereje, amely a *háromszemélyű Isten életében részesít* oly módon, hogy az ember természetfeletti ajándékként megkapja a megszentelő kegyelmet. Így kap meghívást és nyer képességet az ember, hogy részesedjék Isten kifürkészhetetlen életében.

Mt 28,20

61. A második évezred végének közeledése jelenlévővé teszi számunkra az Ige eljövételét az „idők teljességében”. Ezért az *Egyháznak* ismételtén értelmeznie kell önmagát, *a maga isteni és egyúttal emberi jellegét*, és azt a misszióját, amely Krisztus messiási küldetésében részesíti, amint ezt a II. Vatikáni Zsinat tanította és végérvényesen meghatározta. Ez az út elvezet minket az utolsó vacsora termébe, ahol Krisztus kinyilatkoztatta a Szentlelket mint Vigasztalót és az Igazság Lelkét, és szólt keresztyéről, elmeneteléről, mint a Szentlélek eljövételének feltételéről: „Jobb nektek, ha elmegyek, mert ha nem megyek el, akkor nem jön el hozzátok a Vigasztaló. Ha azonban elmegyek, akkor elküldöm hozzátok.” Láttuk, hogy ez az ígélet először már húsvét napjának estéjén, majd Jeruzsálemben pünkösd ünnepén megvalósult. Ezután a történelem során ez igazolódik az emberiség családjában az Egyház misztériuma révén.

Ennek a hírüladásnak a fényénél nyeri el teljes jelentőségét Krisztusnak az a kijelentése, melyet szintén az utolsó vacsorán tett *új eljövételéről*. Így érthető, hogy ugyanabban a beszédében

nemcsak „elmeneteléről” szól, hanem bejelenti „új eljövételét” is. Azt mondja: „Nem hagyalak árván benneteket, *hanem visszajövök hozzátok*”. Mennybemenetelekor, végső búcsújának pillanatában még kifejezettebben megismétli: „*Én veletek vagyok mindennap, a világ végéig*”. Krisztusnak az a kijelentése, hogy újra eljön, – meg hogy az apostolokkal és az Egyházzal marad: „*Íme én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig*” – , mit sem változtat az ő „elmenetelén”. Ez már következik Jézus messiási tevékenységének befejezéséből itt a földön, *teljessé vált a megígért Szentlélek elküldésével, mely hozzátartozik küldetésének legbensőbb lényegéhez*. Így válik lehetségessé, hogy *a Szentlélek munkálkodása eredményeként Krisztus, aki eltávozott, már most és mindörökké új módon eljöhessen*. Krisztusnak ez a Szentlélek általi új eljövétele, valamint az ő állandó jelenléte és folytonos ténykedése a lelki életben – *a szentségek révén* jön létre. Jézus, aki látható emberi alakjában eltávozott, jön és jelen van és olyan bensőséges formában tevékenykedik az Egyházban, hogy azt saját testévé építi. Mint ilyen az Egyház él, működik és növekszik „a világ végezetéig”. Mindez a Szentlélek tevékenysége által valósul meg.

Szent II. János Pál pápa: Redemptoris mater

II. János Pál pápa enciklikája a Boldogságos Szűz Máriáról a zarándok Egyház életében

Mt 28,20

2. Krisztus jelenlétével megerősítve halad az Egyház az időben a történelem teljessége felé. Megy Ura elé, aki elébe jön. De zarándoklásában – ezt menten ki is akarjuk emelni – ugyanazon az úton halad, amelyet Szűz Mária is megtett, aki „a hit zarándokútját járta, és a Fiával való egységet hűségesen megőrizte a keresztség”. – A *Lumen gentium* konstitúció befejező része tömören és elgondolkodtató módon így foglalja össze az egyház tanítását Krisztus anyjáról, akit az Egyház legszeretőbb édesanyjaként, valamint hitben, reményben és szeretetben előképeként tisztel.

Nagy elődünk, VI. Pál nem sokkal a zsinat után szólt a Szentséges Szűzről. A *Christi Matri* enciklikájában (1966. IX. 15.), majd később a *Signum magnum* (1967. V. 13) és a *Marialis cultus* kezdetű apostoli buzdításában (1974. II. 2.) kifejtette az Egyházban Krisztus anyját megillető különös tisztelet alapját és kritériumát; említi a Mária-tisztelet hitünk szellemének megfelelő különböző – liturgikus, népi és magán – formáit.

Mt 28,19; Mt 28,19-20

26. Az Egyház, amelyet Krisztus az apostolokra épített, pünkösdkor ébredt tudatára Isten nagy tetteinek, amikor az utolsó vacsora termében összegyűlve „mindannyiukat eltöltötte a Szentlélek, és különböző nyelveken kezdtek beszélni, úgy, ahogy a Lélek szólásra indította őket. Ebben a pillanatban indult el az Egyház a hitnek azon az útján, mely emberek és népek történetén átvezető zarándokút. Tudjuk, hogy ennek az útnak a kezdeténél jelen van Mária, ott látjuk őt az apostolok között, az utolsó vacsora termében, „amint imádkozik és esdekel az ajándékért: a Szentlélekért”.

Ám az ő hitbéli útja bizonyos értelemben hosszabb volt. A Szentlélek már leszállt reá, kinek ő az angyali üdvözléskor hűséges jegyese lett, mert az igaz Isten örök szavát elfogadta, „értelmével és akaratával teljesen meghódolt a kinyilatkoztató Isten előtt”, és ezért válaszolta az angyalnak: „Íme, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.” Máriának – kit az utolsó vacsora termében imádkozva látunk – a hitbéli útja hosszabb, mint az ott egybegyűltéké: Mária „előttük” halad és „megelőzi” őket A jeruzsálemi pünkösöd nemcsak a

keresztálállal készítettett elő, hanem már az angyali üdvözlés által is. Az utolsó vacsora termében egymásba torkollik Mária és az Egyház hitének útja. Milyen módon?

Azok között, akik az utolsó vacsora termében állhatatosan imádkoztak és felkészültek arra, hogy „az egész világra” elmenjenek a Szentlélek vétele után, voltak egyesek, akiket Jézus maga hívott, amikor Izraelben megkezdte működését. Tizenegyet közülük apostolokká rendelt, és nekik adta át azt a küldetést, amelyet magától az Atyától kapott: „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket”. Negyven nappal később, az Atyához való visszatérése előtt, hozzáfűzte: „amikor leszáll rátok a Szentlélek, erő tölt el benneteket és tanúim lesztek... egész a föld végső határáig”. Az apostoloknak ez a küldetése akkor kezdődött, amikor Jeruzsálemben az utolsó vacsora terméből kiléptek. Megszületett az Egyház, és növekedni kezdett azáltal, hogy Péter és a többi apostol tanúbizonyságot tett a megfeszített és föltámadt Krisztusról.

Mária nem kapta meg közvetlenül ezt az apostoli küldetést, nem volt azok között, kiket Jézus megbízott, hogy az egész világra elmenve, minden embert tanítványává tegyenek. De ott volt a teremben, ahol az apostolok arra készültek, hogy átvegyék a Szentléleknek, az igazság lelkének ezt a küldetését. Ő ott volt velük. Állhatatos volt közöttük az imában mint „Jézus anyja”, azaz, mint a megfeszített és föltámadt Krisztus anyja. Az első kis közösség, melynek tagjai hittel tekintenek fel „Jézusra, az üdvösség szerzőjére”, tudta, hogy Jézus Mária fia volt és Mária Jézus anyja, és hogy ő Fogantatásának és születésének első percétől fogva Jézus misztériumának különleges tanúja volt, tanúja annak a titoknak, amely szemeik előtt a kereszten vált ismeretessé és a föltámadásban nyert megerősítést. Az Egyház tehát kezdettől fogva Jézus által nézett Máriára, mint ahogyan Mária által Jézusra. Ő volt az Egyház számára akkor (s azóta is) Jézus gyermekségének, názáreti rejtett életének egyedüli tanúja, hiszen „mindent emlékezetébe véselt, amit mondtak, és szívében gyakran elgondolkodott rajtuk”.

Abban az időben és mindenkor az Egyház úgy tekintette Máriát, mint „aki boldog, mert hitt”: elsőként hitt. A hírüladás és fogantatás percétől, a betlehemi istállóban való születés órájától kezdve Mária lépésről lépésre követte Jézust a hit anyai zarándokútján. Évről évre követte őt názáreti rejtett életében, sőt még akkor is követte, amikor külsőleg elváltak, mert Jézus Izraelben kezdett „működni és tanítani”; követte őt egészen a Golgotán történt tragikus eseményekig. Akkor azonban, amikor Mária az Egyház kezdetekor az apostolokkal a jeruzsálemi utolsó vacsora termében tartózkodott, megerősödött a hite, amely az angyali üdvözlés szavaiból született. Az angyal akkor azt mondta neki: „Gyermekeket fogansz, fiút szülsz, és Jézusnak fogod nevezni. Fiad nagy lesz és... uralkodni fog Jákob házán örökké, s országának nem lesz vége”. A kálváriai események ezt az ígéretet homályba vonták, de Mária hite a kereszt alatt sem aludt ki. Ő ott is az volt (miként Ábrahám), aki „a remény ellenére is reménykedve hitt”. És íme a föltámadás után a remény levette a fátyolt, megmutatta igaz arcát, és az *ígérek* kezdtek *valóra* válni. Jézus, mielőtt visszatért volna az Atyához, ezt mondta apostolainak: „Menjetez tehát, tegyétez tanítványommá mind a népeket... s én veletek vagyok mindennap a világ végéig”. Így beszélt az, aki föltámadásával bizonyította a halál feletti győzelmét, mint annak az országnak uralkodója, amelynek az angyal ígérete szerint „nem lesz vége”.

Szent II. János Pál pápa: Christifideles laici

II. János Pál pápa szinódus utáni apostoli buzdítása a világi hívőknek az Egyházban és a világban betöltött hivatásáról és küldetéséről

vö. Mt 28,19

Az egyházi rendből származó szolgálatok

22. Az Egyházban első helyen *szentségi szolgálatokkal* találkozunk, azaz olyan szolgálatokkal, melyek az egyházi rend szentségéből származnak. Az Úr Jézus ugyanis apostolokat választott és állított az Újszövetség népe csírájául és a szent hierarchia kezdetéül, megparancsolván nekik, hogy tanítsanak minden nemzetet (vö. Mt 28,19), s alakítsák ki és kormányozzák a papi népet. Az apostolok e küldetése, melyet az Úr Jézus folyamatosan rábíz népe pásztoraira, valódi szolgálat, melyet a Szentírás nagyon kifejezően „diakoniának”, azaz szolgálattételnek, szolgálatnak nevez. Így tehát a szolgák a Szentlélek ezen karizmáját megszakítatlan apostoli folytonosságban s az ordo szentsége által a föltámadott Krisztustól kapják; megkapják a tekintélyt és a szent hatalmat is, hogy „Krisztus, a Fő személyében cselekedjenek” az Egyház szolgálatára, és Isten népét a Szentlélekben az evangélium és a szentségek által összegyűjtsék.

A szentségi rendből eredő szolgálatok tehát inkább az egész Egyház élete és küldetése javára adott kegyelem, mintsem jótétemény a fölvevő számára. Bizonyos részesedést fejeznek ki és valósítanak meg Jézus Krisztus papságában, mely más, és nem csupán fokozatilag, hanem lényegileg különbözik attól a részesedéstől, mely minden Krisztus-hívőnek adatik a keresztség és a bérálás által. Egyébként ez a szolgálati papság, amint a II. Vatikáni Zsinat figyelmeztet, lényege szerint az összes hívő királyi papsága felé irányul és arra van rendelve.

A pásztorok tehát, hogy az Egyházban biztosítsák és erősítsék a közösséget, főként a különböző és egymást kiegészítő szolgálatok összefüggésében, meg ne feledkezzenek arról, hogy szolgálatuk radikális módon Isten egész népének szolgálatára van rendelve (vö. Zsid 5,1); s viszont, a világi Krisztus-hívők ismerjék el, hogy a szolgálati papság feltétlenül szükséges életükhöz és az Egyház küldetésében való részesedésükhöz.

Szent II. János Pál pápa: Redemptoris missio

II. János Pál pápa enciklikája a minden időre érvényes missziós megbízatásról

Mt 28,18-20

Küldetés „a föld végső határáig” (ApCsel 1,8)

22. Amikor az evangélisták elbeszélik a Feltámadott találkozását az apostolokkal, mindig a missziós paranccsal fejezik be: „Nekem adatott minden hatalom a mennyben és a földön. Ezért menjetek minden néphez... én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig” (Mt 28,18-20; vö. Mk 16,15-18; Lk 24,46-49, Jn 20,21-23).

Ez a küldetés Szentlélekben való küldetés, amint világosan kitűnik Szent János szövegéből: Krisztus úgy küldi övéit a világba, ahogyan az Atya küldte Őt, és ezért nekik adja a Lélek. Lukács az apostolok Krisztusról szóló tanúságtételét szorosan a Lélek működéséhez köti, aki képessé teszi őket a kapott parancs teljesítésére.

Mt 28,19; vö. Mt 28,19-20; Mt 28,20

23. A missziós parancs eltérő változatai tartalmazznak ugyan közös vonásokat és mindegyik rendelkezik sajátos jellemzőkkel, de két azonos elem mindegyik elbeszélésben megtalálható. Mindenekelőtt az apostoloknak adott parancs egyetemes jellege: „Minden népet” (Mt 28,19);

„az egész világra, minden teremtménynek” (Mk 16,15); „minden népet” (Lk 24,27); „egészen a föld végső határáig” (ApCsel 1,8). Aztán az Úrtól kapott biztosítékot, hogy ennek a feladatnak teljesítésekor nem maradnak egyedül, hanem erőt és segítséget kapnak küldetésük teljesítésére. Ez a Lélek jelenléte és ereje, valamint Jézus szüntelen jelenléte: „Ők elmentek, és mindenütt hirdették az evangéliumot. Az Úr velük volt munkájukban” (Mk 16,20).

Ami a parancs különböző változatait illeti, Márk a missziót igehirdetésként fogja fel: „Hirdessétek az Evangéliumot” (Mk 16,15). Az evangélista célja az, hogy rábírja az olvasót Péter hitvallásának megismétlésére: „Te vagy a Messiás”! (Mk 8,29) és annak megvallására, amit a római százados Jézus kereszthalálakor mondott: „Valóban, ez az ember Isten Fia volt” (Mk 15,30). Máténál a missziós jelleg az Egyház intézményéhez és tanrendszeréhez tartozik (vö. Mt 28,19-20; 16,18): nála a megbízatás azt jelenti, hogy az Egyház az Evangéliumot a katekézis során egyházi és szentségi jellegével hirdesse. Lukács a küldetést mintegy tanúságtételnek tekinti, elsősorban a feltámadás melletti tanúságtételnek (vö. Lk 24,48; ApCsel 1,8). A misszionáriust arra szólítja, hogy higgyen az Evangélium átalakító erejében, és hirdesse azt, amit Lukács jól megvilágít, vagyis az odafordulást Isten szeretetéhez és irgalmához, és az eljutást a minden rossz gyökerétől, azaz a bűntől való teljes szabadság megtapasztalásához.

Csak János szól kifejezetten „parancsról”, ami a küldetéssel azonos értelmű, összekapcsolva a tanítványok szétküldését azzal a küldetéssel, amit Jézus kapott az Atyától: „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek titeket” (Jn 20,21). Jézus így szól az Atyához: „Amint te a világba küldtél, úgy küldöm én is őket a világba” (Jn 17,18). János egész evangéliumának missziós jellege a „főpapi imában” jut kifejeződésre: „Az az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedüli igaz Istent, és akit küldtél, Jézus Krisztust” (Jn 17,3). A küldés végső értelme: részesíteni abban a közösségben, amely az Atya és a Fiú között van. A tanítványoknak egységben kell élniük egymás között, megmaradva az Atyában és a Fiúban, hogy a világ felismerje és higgyen (vö. Jn 17,21-23). Ez a jellegzetesen missziós szöveg elsősorban arra mutat rá, hogy mi inkább azáltal vagyunk misszionáriusok, hogy mint Egyház létezőnk, amely a szeretet egységében él, *semmint szavainkkal vagy tetteinkkel*.

A négy evangélium tehát a missziós küldetés alapvető azonos jegyei mellett néhány különbözőséget is felmutat, amelyek az első keresztény közösségek eltérő tapasztalatait és körülményeit tükrözik. Ez is a Szentlélek indításának gyümölcse. Arra buzdít, hogy vegyük figyelembe a missziós karizmák sokféleségét, valamint a helyek és életkörülmények különbözőségét. De mindegyik evangélista hangsúlyozza, hogy a tanítványok küldetése együttműködés Krisztus küldetésével: „És én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Mt 28,20). Ezért a misszió nem emberi képességeken alapszik, hanem a feltámadt Úr hatalmán.

vö. Mt 28,19

47. Az apostolok, a Szentlélektől indítva mindenkit felszólítottak életük megváltoztatására, megtérésre és a keresztség felvételére. A pünkösdi esemény után Péter meggyőző módon szólt a tömeghez: „Mit tegyünk hát emberek, testvérek?” „*Tartsatok bűnbánatot* – felelte Péter –, és keresztelkedjék meg mindegyiktek Jézus Krisztus nevében bűneitek bocsánatára. Így megkapjátok a Szentlélek ajándékát” (ApCsel 2,37-38). És azon a napon mintegy háromezer embert keresztelt meg. Egy béna meggyógyítása után hasonlóképpen szólt Péter a tömeghez. Megismételte: „Térjete meg és tartsatok bűnbánatot, hogy bűneitek bocsánatot nyerjenek!” (ApCsel 3,19).

A Krisztushoz való megtérés szorosan összefügg a keresztséggel: ezt a kapcsolatot nemcsak az Egyház gyakorlata teremtette meg, hanem Krisztus akarata, aki azért küldte el tanítványait az összes népekhez, hogy kereszteljék meg őket (vö. Mt 28,19). Ezt a keresztség belső természete is igazolja. Felvétele azért szükséges, mert az élet teljességét közvetíti. Jézus azt mondta Nikodémusnak: „Bizony, bizony, mondom neked, ha valaki nem születik újjá vízből és Szentlélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). A keresztség valójában újjáteremt minket Isten gyermekeinek életére. Összekapcsol Krisztussal, és felken minket a Szentlélekben. A keresztség nem egyszerűen a megtérés pecsétje avagy azt jelző és igazoló külső jele, hanem szentség, amely ezt a Lélekben történő újjászületést jelzi és eszközli. Valódi és felbonthatatlan kapcsolattal fűz a Szentháromsághoz, és a megkereszteltet Krisztusnak és Egyházának tagjává teszi.

Minderre gondolnunk kell, mert a pogányok misszionálását illetően sokan hajlanak arra, hogy különválasszák a megtérést a keresztségtől, és ez utóbbit nem is tartják szükségesnek. Igaz, hogy bizonyos vidékeken társadalmi szempontból a keresztséghez olyan nézetek kapcsolódnak, amelyek a hit valódi értelmét elhomályosítják. Ez különböző történeti és kulturális tényezőknek tulajdonítható. Ezeket – ahol még előfordulnak – meg kell szüntetni, hogy a lelki újjászületés szentsége teljes jelentőségében felragyogjon. Erre a feladatra a helyi egyházaknak kell vállalkozniuk. Az is igaz, hogy sok ember bensőleg azonosítja magát Krisztussal és tanításával, de ezt nem kívánják szentségi kötelekkel megerősíteni, mert előítéleteik vagy a keresztyének hibái miatt nem fogadják el az Egyház valódi természetét, amely a hit és a szeretet misztériumán nyugszik. Szeretném ezeket az embereket bátorítani, hogy nyíljanak meg teljesen Krisztusnak, és szeretném emlékeztetni őket arra, hogy ha Krisztus vonzását érzik, azt se feledjék, hogy Ő maga akarta, hogy az Egyház legyen az a hely, ahol vele valóban találkozhatnak. Egyidejűleg felhívom a híveket és a keresztyén közösségeket, hogy új életükkel valóban tanúskodjanak Krisztus mellett.

Az bizonyos, hogy minden megtérő ember ajándék az Egyház számára, ugyanakkor súlyos felelősséget is jelent. Nem csupán azért, mert a katekumenátusban föl kell készíteni őt a keresztségre, és vallási útmutatással azután is tovább kell őt kísérenünk, hanem azért is, mert – főleg ha felnőttől van szó – új lendületet hoz: lelkes hitét és a vágyat, hogy az Egyházban megtalált Evangéliumot életre váltsa. Nagy csalódás lenne számára, ha abban a keresztyén közösségben, amelybe belépett, fáradt, megújulásra képtelen életet találna. Nem beszélhetünk megtérésről, ha mi magunk nem tudunk naponta újra megtérni.

Mt 28,20

92. Még sohasem volt az Egyháznak annyi alkalma és lehetősége, mint manapság, hogy az Evangéliumot a szó és a tanúságtétel révén minden emberhez és minden néphez eljuttassa. Látom már egy új missziós korszak derengését, amely fényes nappallá lesz és bővelkedik gyümölcsökben, ha minden keresztyén, különösen a misszionáriusok és a fiatal egyházak, nagylelkűen és szentül válaszolnak korunk felhívására és kihívásaira.

Ahogyan az apostolok Krisztus mennybemenetele után, úgy kell az Egyháznak egybegyűlnie az utolsó vacsora termében „Máriával, Jézus anyjával” (ApCsel 1,14), hogy kiesdje a Szentlelket, erőt és bátorságot kapjon a missziós feladatokra. Minket is meg kell változtatnia és vezetnie kell a Léleknek, még jobban, mint az apostolokat.

A harmadik évezred küszöbén arra hivatott az Egyház, hogy mélyebben megélje Krisztus misztériumát és hálával telve működjék közre az üdvösség művében. Teszi ezt Máriával és

Mária példájára, aki anyja és előképe. És Mária előképe annak az anyai szeretetnek, amelynek lelkesítenie kell mindenkit, aki az Egyház apostoli küldetése keretében az emberiség újjászületésén fáradozik. „Krisztus jelenlétével megerősítve (Mt 28,20) halad az Egyház az időben a történelem teljessége felé. Megy Ura elé, aki elébe jön. De zarándoklásában ugyanazon az úton halad, amelyet Szűz Mária is megtett.”

„Mária közbenjárásának hatékonyságára, amely teljesen Krisztusra mutat és az ő üdvözítő erejének megnyilvánulására irányul”, bízom az Egyházat és különösen azokat, akik a mai világban a missziós munkára adják magukat. Amint Krisztus küldte apostolait az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében, úgy én megújítom ezt a küldetést, és megajándékozlak benneteket ugyanannak a Szentháromságnak nevében az apostoli áldással. Ámen.

Szent II. János Pál pápa: Pastores dabo vobis

II. János Pál pápa szinódus utáni apostoli buzdítása a püspökökhöz, a papokhoz és az egész katolikus egyház minden hívőjéhez a papképzésről korunk körülményei között

Mt 28,19; Mt 28,20

1. „Szívem szerinti pásztorokat adok nektek”. (Jer 3,15) Jeremiás próféta e szavai által Isten megígéri népének, hogy soha nem hagyja őket pásztorok nélkül, akik összegyűjtik és vezetik ezt a nyájat: „És pásztorokat rendelek fölélük, hogy gondjukat viseljék és legeltessék őket; és nem félnek és nem remegnek többé”. (23,4)

Az Egyház, Isten népe, mivel e prófétai üzenet beteljesedését szüntelenül tapasztalja, örömmel ad hálát az Úrnak, bizonyosan tudván, hogy ezen ígéret eleven, végső és tökéletes beteljesedése Jézus Krisztus, aki azt mondta: „Én vagyok a jó pásztor”, (Jn 10,11) s Ő maga, a juhok nagy pásztora (vö. Zsid 13,20) apostolaira és utódaikra bízta Isten nyája legeltetésének szolgálatát (vö. Jn 21,15 sk; 1Pt 5,2).

Az Egyház papok nélkül nem lehet engedelmes – márpedig egész létét és küldetését az emberi történelemben Jézus eme parancsai iránti engedelmességnek kell áthatnia: „Elmenvén tehát tanítsatok minden nemzetet” (Mt 28,19), és „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre” (Lk 22,19; vö. 1kor 11,24) –, azaz nem tudja hirdetni az Evangéliumot és nem tudja minden áldott nap megújítani az Úr értünk adott testének és értünk ontott vérének áldozatát.

A hitben láthatóvá válik, hogy Isten ígérete soha nem csalhatja meg az embert. Ez az ígéret magyarázza és élteti a sok helyen mutatkozó papi hivatásokat, melyek megörvendeztetik az Egyházat; ugyanakkor növeli a hitet és erősíti a reményt, amikor más helyeken a paphiány mutatkozik.

Valamennyiünknek meg kell osztanunk a Szinódus Atyáival a teljes bizalmat Isten ígéretei iránt, amit ők bátran és világosan így fogalmaztak meg: „A Szinódus főntartások nélkül hisz Krisztus ígéretében, aki azt mondta: 'Íme, én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig' (Mt 28,20), és tudván, hogy az Egyházban állandóan tevékenykedik a Szentlélek, szilárdan hiszi, hogy az Egyház fennmaradása magában foglalja minden feltételének fennmaradását is, ... azaz a papok sem fogynak el az Egyházban... Isten mindig fog keresztény férfiakat hívni a

papságra. Ezért szilárdan kell hinnünk, hogy – még ha bizonyos területeken fogy is a papság – az Atya szünet nélkül fog támasztani papi hivatásokat”.

Én magam is a Szinódus bezárásakor a papi hivatások hiányáról szólva mondtam: „Az Egyháznak először teljes bizalommal kell lennie a Szentlélek iránt: legyünk meggyőződve arról, hogy gyermeki bizalmunk nem fog csalatkozni, ha a már kapott kegyelemben hűségesek maradunk.”

vö. Mt 28,16-20; Mt 28,18-20

14. Az Új Szövetség ezen egyetemes papságának szolgálatára Jézus földi élete során egyes tanítványokat magához hívott (vö. *Lk 10,1-12*), külön tekintélyi rendelkezéssel megalkotta belőlük a Tizenkettőt, hogy „vele legyenek és elküldje őket prédikálni, s hogy hatalmuk legyen ördögöket űzni” (*Mk 3,14-15*).

Ezért már nyilvános működése idején (vö. *Mt 16,18*), majd végleg halála és föltámadása után (vö. *Mt 28,16-20; Jn 20-21*) Jézus Péternek és a Tizenkettőnek egészen különleges hatalmat adott a leendő közösségre és az összes nemzetek evangelizálására vonatkozóan. Miután meghívta, maga mellett tartotta őket, velük élt, példájával és szavaival tanította őket az üdvösségre, s végül elküldte őket minden emberhez. E küldetés koronája a Szentlélek különleges húsvéti kiárasztásának erejével átadta nekik ugyanazt a messiási tekintélyt, melyet Ő az Atyától kapott és amely a föltámadásban teljesedett be: „Nekem adatott minden hatalom mennyben és a földön. Menjetek tehát és tegyetek tanítvánnyá minden népet, és kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében. És tanítsátok őket mindannak megtartására amit csak parancsoltam nektek. És íme, én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig” (*Mt 28,18-20*).

Ezáltal Jézus szoros kapcsolatot hozott létre saját küldetése és az apostolokra bízott szolgálat között: „Aki titeket befogad, engem fogad be, aki pedig engem befogad, azt fogadja be, aki engem küldött” (*Mt 10,40*); „Aki titeket hallgat, engem hallgat, aki titeket megvet, engem vet meg” (*Lk 10,16*). Sőt, a negyedik evangélista a halál és a föltámadás húsvéti eseményének fényében nagy erővel és világosan idézi Jézust: „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket” (*Jn 20,21; vö. 13,20; 17,18*).

Miként Jézusnak olyan küldetése van, mely közvetlenül Istentől származik és Isten tekintélyét konkretizálja (vö. *Mt 7,29; 21,23; Mk 1,27; 11,28; Lk 20,2; 24,19*), úgy az apostolok küldetése Jézustól ered. S miként „a Fiú semmit sem tehet önmagától” (*Jn 5,19*), mert tanítása nem az övé, hanem azé, aki Őt küldte (vö. *Jn 7,16*), úgy mondta Jézus apostolainak: „nálam nélkül semmit sem tehettek” (*15,5*): küldetésük nem önmaguktól, hanem Jézustól való. Nem is hajtható végre emberi erővel, hanem csak Krisztus és az Ő Szent Leke „ajándékával”, a „szentséggel”: „Vegyétek a Szentlelket; akinek megbocsátjátok bűneit, bocsánatot nyer, s akinek megtartjátok, az bűnben marad” (*20,22-23*). Az apostolok így nem különleges érdemeikért, hanem egyedül a Krisztus kegyelmében való ingyenes részesedéssel folytatják egészen az idők végezetéig Jézus üdvözítő küldetését az emberek javára.

E küldetés hitelességének és termékenységének jele és föltétele az apostolok Jézussal, egymás

között és az Atyával való egysége, miként ezt az Úr főpapi imája, saját küldetésének összefoglalása tanúsítja (vö. Jn 17,20-23).

Szent II. János Pál pápa: Veritatis splendor

II. János Pál pápa enciklikája a Katolikus Egyház minden püspökének az Egyház erkölcsstanának néhány alapvető kérdéséről

Mt 28,20

25. Jézus beszélgetése a gazdag ifjúval bizonyos értelemben a *történelem minden korszakában, ma is* folytatódik. A kérdés: „Mester, mi jót kell tennem, hogy örök életem legyen?” – minden emberi szívben fölmerül, és mindig s egyedül Krisztus az, aki teljes és kielégítő választ kínál. A Mester, aki tanítja Isten parancsolatait, aki meghív a követésre és adja a kegyelmet egy új élethez, mindig jelen van és működik közöttünk az ígéret szerint: „Íme, én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig.” (Mt 28,20) *Krisztus egyidejű léte a mindenkori emberrel az Ő Testében, az Egyházban valósul meg.* Ezért ígérte az Úr apostolainak a Szentlelket, aki „eszükbe juttatta” és megértette velük a parancsolatokat (vö. Jn 14,26), és a világban egy új élet forrása lett (vö. Jn 3,58; Róm 8,1-13).

Az erkölcsi parancsokat – melyeket Isten az Ószövetségben adott és amelyek Isten megtestesült Fiának személyében elérték tökéletességüket az Új és örök szövetségben – hűségesen kell őrizni és folyamatosan meg kell valósítani végig a történelemben a különböző kultúrákban. E parancsolatok értelmezését Jézus az apostolokra és utódaikra bízta, és hozzáadta az igazság Lelkének különleges segítségét: „Aki titeket hallgat, engem hallgat.” (Lk 10,16) A Szentlélek világosságával és erejével teljesítették az apostolok küldetésüket: hirdették az evangéliumot és megmutatták az Úr „útját” (vö. ApCsel 18,25), tanítván mindenekelőtt Krisztus követését és utánzását: „Nekem az élet Krisztus.” (Fil 1,21)

vö. Mt 28,19-20

27. A hit és az erkölcsi élet előmozdítása és őrzése az Egyház egységében olyan feladat, melyet Jézus apostolaira bízott (vö. Mt 28,19-20), folytatódik utódaik szolgálatában, és az Egyház eleven hagyományában található meg. E hagyomány által – miként a II. Vatikáni Zsinat tanítja – „az Egyház a maga tanításában, életében és istentiszteletében örök időkre megőrzi és minden nemzedéknek átadja mindazt, ami önnön lényege, és mindazt, amit hisz. Ez az apostoloktól származó hagyomány a Szentlélek segítségével bontakozik ki az Egyházban.” (DV 8) Az Egyház a Szentlélekben átveszi és továbbadja a Szentírást mint Isten történelemben végbevitt „nagy műveinek” tanúságát (vö. Lk 1,49) az egyházatyák és egyháztanítók ajka által vallja a megtestesült Ige igazságát; a vértanúk áldozatában s a szent férfiak és nők életében gyakorlattá teszi az Ő parancsolatait és a szeretetet, és a Belé vetett reményt ünnepli a liturgiában. A hagyomány által jut el a keresztyénekhez „az evangélium élő hangja” mint a bölcsesség és az isteni akarat hűséges kifejezése.

A Szentlélek segítségével a hagyományon belül bontakozik ki az Úr Törvényének hiteles *magyarázata*. Ugyanaz a Szentlélek, aki jelen van Jézus parancsainak és tanításának kinyilatkoztatásánál, biztosítja, hogy mindezt szentül őrizzék, hűségesen közöljék és kifogástalanul alkalmazzák különböző korok körülményei között. A parancsok „aktualizálása” annak jele és gyümölcse, hogy az Egyház egyre mélyebben hatol a

kinyilatkoztatásba, s egyre jobban megérti a hit fényénél az új történelmi és kulturális helyzeteket. Ez az aktualizálás azonban nem egyéb, mint a kinyilatkoztatás érvényességének folyamatos megerősítése és bekapcsolódás az értelmezés folyamatába, melyet az Egyház tanításának és életének nagy hagyománya ad a kinyilatkoztatásról. E hagyomány tanúi az egyházatyák tanítása, a szentek élete, a liturgia és a Tanítóhivatal megnyilatkozásai.

Részletekben azonban, miként a Zsinat tanítja, „kizárólag az Egyház – tekintélyét Jézus Krisztus nevében gyakorló – eleven Tanítóhivatalára van bízva az a feladat, hogy hitelesen magyarázza Isten írott vagy áthagyományozott igéjét” (DV 10). Ily módon az Egyház a maga életében és tanításában úgy mutatkozik meg, mint „az igazság oszlopa és alapja” (1Tim 3,15), az erkölcsi cselekvés igazságának kérdésében is. Ugyanis „az Egyház illetékes arra, hogy mindig és mindenütt hirdesse az erkölcsi elveket a társadalmi renddel kapcsolatban is, továbbá hogy ítéletet mondjon bármely emberi dologról, ha az emberi személy alapvető jogai vagy a lelkek üdve megkívánja.”

A Tanítóhivatal – hűségben Jézus Krisztushoz és folytatván az Egyház hagyományát – főleg azokban az erkölcsi kérdésekben, melyeket ma vitatnak, s melyekről új irányzatok és elméletek szólnak, sürgető kötelességének érzi ítéletének és tanításának följánlását annak érdekében, hogy segítse az embert az igazság és a szabadság felé vivő útján.

vö. Mt 28,19-20

30. Midőn ezzel az enciklikával hozzátok fordulok, Főtisztelendő Testvéreim a Püspökségben, meg akarom hirdetni *azokat az elveket, melyek szükségesek annak megítéléséhez, mi ellenkezik a „józan tanítással”,* hivatkozván az Egyház erkölcsi tanításának azon elemeire, melyek, úgy tűnik, ma különösen is ki vannak téve a tévedés, a félreértés vagy feledés veszélyének.

Olyan elemek ezek, melyektől függ „az emberi lét megoldatlan rejtélyeire adott válasz, melyek mint régen, ma is mélységesen nyugtalanítják az emberi szívet: ki az ember, mi életünk értelme és célja, mi a jó és mi a bűn, honnan ered és mi az értelme a fájdalomnak, melyik út vezet az igaz boldogságra, mi a halál, az ítélet és a halál utáni igazságszolgáltatás, s végül mi az a létünket körülvevő kimondhatatlan misztérium, melyből eredünk, s mely felé tartunk.” (NAe 1)

Ezeket és a hasonló kérdéseket – pl. mi a szabadság, s milyen viszony van a szabadság és Isten Törvényének igazsága között; mi a szerepe a lelkiismeretnek az embererkölcsi arculatának formálásában; hogyan lehet megkülönböztetni az emberi személy jogait és kötelességeit összhangban az erkölcsi jóval? – egybe lehet fogni abban az egyetlen, alapvető kérdésben, melyet az evangéliumi ifjú tett föl Jézusnak: „Mester, mi jót kell tennem, hogy örök életem legyen?” Az Egyház, mely Jézustól küldetést kapott az evangélium hirdetésére, s arra, hogy „tanítson minden nemzetet..., tanítván őket mindannak megtartására”, amit Ő parancsolt (vö. Mt 28,19-20), ma is a Mester válaszát mondja. E válaszban világosság és erő van, s képes megoldani a legvitatottabb és legbonyolultabb kérdéseket is. E világosság és erő serkenti az Egyházat, hogy állandóan fejlessze gondolkodását nem csupán dogmatikus, hanem erkölcsi témakörökben is a különböző tudományokkal határos területeken, miként ez különösen az új problémák esetében szükséges (GS 43, 44).

Ugyanennek a világosságnak és erőnek birtokában az egyházi Tanítóhivatalnak feladata a szétválasztás, meghallván és megszívlevén az intelmet, melyet Szent Pál Timóteushoz intézett: „Kérve kérek az Istenre és Krisztus Jézusra, aki ítélkezni fog élők és holtak fölött, az

Ő eljövetelére és országára: hirdesd az igét, állj elő vele, akár alkalmas, akár alkalmatlan. Érvelj, ints, buzdíts nagy türelemmel és hozzáértéssel. Mert jön idő, amikor a józan tanítást nem fogják elviselni, hanem saját ízlésük szerint szereznek maguknak tanítókat, hogy fülüket csiklandoztassák. Az igazságot nem hallgatják meg, de a meséket elfogadják. Te azonban figyelmesen virrassz, viseld el a bajokat, teljesítsd az evangélium hirdetőjének feladatát, töltsd be szolgálatodat.” (2Tim 4,1-5; vö. Tit 1,10.13-14)

Szent II. János Pál pápa: Evangelium vitae

II. János Pál pápa enciklikája a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, szerzeteseknek

és szerzetesnőknek, a laikus krisztushívőknek és minden jóakarátú embernek az emberi élet sérthetetlenségéről

vö. Mt 28,19–20

78. Az Egyház úgy kapta az Evangéliumot, mint az öröm és az üdvösség hírének és forrását. Jézus ajándékaként kapta, akit az Atya küldött, „hogy örömhírt vigyen a szegényeknek”. Az apostolok által kapta, akiket Jézus az egész világra elküldött az Evangélium hirdetésére. Ebből az evangelizáló tevékenységből születve az Egyház érzi, hogy minden nap újra hangzik benne az Apostol intő szava: „Jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot”. *„Evangelizálni ugyanis – miként VI. Pál írta – az Egyház sajátos kegyelme és hivatása, legmélyebb lényege. Az evangelizálásért létezik.”*

Az evangelizáció átfogó és dinamikus tevékenység, mely áthatja az Úr Jézus prófétai, papi és királyi küldetésében részesedő Egyházat. Ezért elválaszthatatlanul hozzátartozik *a szeretet hirdetése, ünneplése és szolgálata. Mélységesen egyházi cselekmény, mely az Evangélium összes munkását, mindegyiket a maga karizmái és sajátos szolgálata szerint mozgósítja.*

Így van ez akkor is, amikor *az élet Evangéliumának* hirdetéséről van szó, mely integrális része az Evangéliumnak, aki Jézus Krisztus. Ennek az Evangéliumnak vagyunk szolgálói annak tudatában, hogy ajándékba kaptuk, s arra küldettünk, hogy az egész emberiségnek hirdessük „egészen a föld szélső határáig”. Tápláljuk magunkban ezért alázatosan és hálával azt a tudatot, hogy *az élet népe és az életet szolgáló nép vagyunk*, és így kell megjelenünk mindenki előtt.

Szent II. János Pál pápa: Pastores gregis

II. János Pál pápa apostoli buzdítása a püspökről, aki Jézus Krisztus evangéliumának szolgája, hogy a világ remélni tudjon

vö. Mt 28,20

A Krisztusban megalapozott remény

3. Minden püspöknek feladata ugyanis, hogy Jézus Krisztus evangéliumának hirdetéséből kiindulva hirdesse a világnak a reményt: „nem csak az utolsó előtti dolgokra vonatkozó reményt, hanem – és elsősorban – a végső, az eszkatologikus reményt, mely Isten dicsőségének kincsére irányul (vö. Ef 1,18), mely mindent felülmúl és beköltözött az emberi szívbe (vö. 1Kor 2,9), amellyel nem hasonlíthatók össze a jelen idő szenvedései (vö. Róm 8,18). A remény

teológiai erénye távlatának – a hittel és a szeretettel együtt – teljesen át kell hatnia a püspök lelkipásztori szolgálatát.

Sajátosan az ő feladata, hogy a remény prófétája, tanúja és szolgája legyen. Neki kell bizalmat öntenie másokba, és tudnia kell számot adni mindenkinek a keresztény remény alapjairól (vö. 1Pt 3,15). A püspök e remény prófétája, tanúja és szolgája, főként ott, ahol erős az immanens kultúra nyomása, ami kizár mindenféle nyitottságot a transzcendencia iránt. Ahol nincs remény, kérdésessé válik a hit is. A szeretet is erejét veszíti a remény elhalásával. A remény ugyanis főként a hitetlenség és közömbösség növekedése idején hathatós támasza a hitnek és erős késztetője a szeretetnek. Erejét Isten egyetemes üdvözítő akaratának bizonyosságából (vö. 1Tim 2,3) és az Úr Jézus állandó vigasztaló jelenlétéből meríti, aki az Emmánuel, a 'velünk az Isten' a világ végétéig (vö. Mt 28,20).

A püspök csak az evangéliumból áradó világossággal és vigasztalással tudja ébren tartani a maga reményét (vö. Róm 15,4) és lesz képes táplálni mindazokban, akik lelkipásztori gondjaira vannak bízva. Tehát a Boldogságos Szűz Mária, a remény Anyja követője, aki hitt annak beteljesedésében, amit az Úr mondott neki (vö. Lk 1,45). Isten Igéjére támaszkodva és megkapaszkodva a reményben, ami olyan, mint az égbe nyúló horgony (vö. Zsid 6,18-20), a püspök egyházában éber őrszeme, bátor prófétája, hihető tanúja és hűséges szolgája annak a Krisztusnak, aki „a dicsőség reménye” (vö. Kol 1,27), kinek köszönhetően „többé nem lesz sem halál, sem gyász, sem siralom, sem jajgatás” (vö. Jel 21,4).

vö. Mt 28,20

... és kiválasztott közülük Tizenkettőt” (Lk 6,13)

6. Az Úr Jézus földön jártában meghirdette az Ország evangéliumát, meg is nyitotta az országot önmagában azzal, hogy misztériumát kinyilatkoztatta minden embernek. Férfiakat és nőket hívott a követésére, majd a tanítványok közül kiválasztott Tizenkettőt, hogy „vele legyenek” (Mk 3,14). Lukács evangéliuma részletesen elmondja, hogy ez a kiválasztás a hegyen imádságban eltöltött éjszaka után történt (vö. Lk 6,12). Márk evangéliuma úgy tekinti Jézus e cselekedetét, mint teljesen szuverén tettet, alapító cselekményt, amivel meghatározta a választottak kilétét: „megalkotta belőlük a Tizenkettőt” (3,14). Ezáltal föltárul a Tizenkettő kiválasztásának misztériuma: a szeretet tette, amit Jézus mélységes egységben az Atyával és a Szentlélekkel szabadon akart.

A küldetésnek, amit Jézus az apostolokra bízott, a világ végezetéig tartania kell (vö. Mt 28,20), mert az evangélium, amit át kell adniuk, a mindenkori Egyház élete. Ezért gondoskodtak arról, hogy utódokat állítsanak maguk helyett úgy, hogy – Szent Ireneusz tanúsága szerint – az apostoli hagyomány megnyilvánuljon és megmaradjon a századok folyamán.

A Szentlélek különleges kiadásában, mellyel az apostolokat a föltámadott Úr ajándékozta meg (vö. ApCsel 1,5-8; 2,4; Jn 20,22-23), ők kézzel a részesei munkatársaikat (vö. 1Tim 4,14; 2Tim 1,6-7). Ezek pedig ugyanezzel a gesztussal adták át, és így tovább nemzedékről nemzedékre. Így a kézzel által hozzánk is elérkezett a kezdetek lelki ajándéka, azaz a püspökszentelés, ami az Ordo szentségének teljességét, a főpapságot, a szent szolgálat teljességét adja. Így a püspök és a körülötte lévő papok által az Úr Jézus Krisztus, aki az Atyaisten jobbján ül, folyamatosan jelen van hívei körében. Mindig és mindenütt ő hirdeti Isten ígését minden nemzetnek, ő szolgálta ki a hit szentségeit a hívőknek, ugyanakkor vezeti az Új Szövetség népét zarándokútnak az örök boldogság felé. A Jó Pásztor nem hagyja el

nyáját, hanem mindig őrzi és oltalmazza azok által, akik ontológiailag részesedve az ő életében és küldetésében, látható és kiemelkedő módon végezve a tanító, pásztor és pap feladatát, őhelyette járnak el. A lelkipásztori szolgálattal járó feladatok végzése közben az ő helyettesei és követői.

Mt 28,18–20

A püspöki szolgálat missziós jellege és egysége

9. Szent Lukács evangéliuma elmondja, hogy Jézus a Tizenkettőt apostoloknak nevezte, ami szó szerint küldöttet, megbízottat jelent (vö. 6,13). Szent Márk evangéliumában azt is olvassuk, hogy Jézus azért is alkotta meg a Tizenkettőt, „hogy elküldje őket prédikálni” (3,14). Ez azt jelenti, hogy a Tizenkettő kiválasztásának és megalkotásának missziós célja volt. Első küldetésük (vö. Mt 10,5; Mk 6,7; Lk 9,1–2) akkor teljesedett be, amikor Jézus föltámadása után, a mennybemenetele percében küldetéssel bízta meg őket. A küldés szavai megőrzik teljes aktualitásukat: „Nekem adatott minden hatalom a mennyben és a földön. Menjetek tehát és tegyétek tanítvánnyá mind a nemzeteket, megkeresztelvén őket az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tanítván őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek. Íme, én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig.” (Mt 28,18–20). Ez az apostoli küldetés a maga ünnepélyes megerősítését pünkösdkor, a Szentlélek kiáradásakor kapta meg.

Szent Máté imént idézett részletében az egész lelkipásztori szolgálatot a tanítás, a megszentelés és a kormányzás hármasságában láthatjuk, amiben Krisztus küldetésének és szolgálatának hármassága tükröződik. Mi ugyanis mint keresztények papként minőségileg új módon részesedünk Mesterünk küldetésében, aki Próféta, Pap és Király, és arra kaptunk meghívást, hogy különleges tanúságot tegyünk róla az Egyházban a világ előtt.

Ez a hármasság feladat (triplex munus) és a belőle fakadó hatalom a cselekvés szintjén fejezi ki a lelkipásztori szolgálatot (munus pastorale), amit minden püspök megkap a püspökszentelésben. Maga a krisztusi szeretet, melyben a szentelés részesít, konkretizálódik a minden nemzetek reményét képező evangélium hirdetésében (vö. Lk 4,16–19), a szentségek kiszolgáltatásában és a szent nép örök élet felé vezetésében. Egymással szorosan összefüggő feladatokról van szó, amelyek kölcsönösen magyarázzák, föltételezik és megvilágosítják egymást.

Ezért tehát amikor a püspök tanít, egyúttal meg is szenteli és kormányozza is Isten népét; miközben megszenteli, tanítja és kormányozza is; s amikor kormányozza, tanítja és meg is szenteli. Szent Ágoston a püspöki szolgálat e teljességét amoris officiumnak, a szeretet hivatalának mondja. Ebből fakad a bizonyosság, hogy az Egyházból soha nem fog hiányozni Jézus Krisztus pásztori szeretete.

vö. Mt 28,19–20

74. Világosan körülírtuk a püspök feladatait a harmadik évezred elején. Örök feladat: hirdetni Krisztusnak, a világ üdvösségének evangéliumát. De vannak új sajátosságai ezen örök feladatnak, melyek Isten népe minden tagjától egyetértő odaadást követelnek. A püspöknek számítani kell egyházmegyes papsága tagjaira; a diakónusokra, Krisztus vére és a szeretet szolgáira; a szerzetesekre és szerzetesnőkre, kiknek az a hivatása, hogy tanúi legyenek Isten elsőbbségének a keresztény életben és szeretete erejének az emberi gyengeségek közepette; s végül a laikus hívőkre, akiknek megnövekedett apostolkodási lehetőségei az Egyházban a püspökök számára különleges támaszt és sajátos erősítést jelentenek.

Ezen reflexiók végén számot vetünk azzal, hogy a Püspöki Szinódus X. Általános Rendes Gyűlése minket, püspököket mennyire testvéreink felé fordított az Egyházban és minden ember felé a világban. Krisztus úgy küld minket hozzájuk, mint egykor küldte az apostolokat (vö. Mt 28,19-20). Ami feladatunk, hogy minden ember számára kiemelkedően és látható módon Jézus Krisztus, a Mester, a Főpap és Pásztor élő jelei legyünk.

Jézus Krisztus tehát a példakép, tisztelendő Püspöktestvéreim, akire föltekintünk, hogy elvégezzük a remény hírnökeinek szolgálatát. Mint ahogy ő tette, úgy nekünk is föl kell ajánlanunk életünket a ránk bízottak üdvösségeért, hirdetve és ünnepeelve Istennek a bűn és a halál fölött győzelmes irgalmas szeretetét.

Hívjuk segítségül e szolgálatunkhoz a Boldogságos Szűz Mária, az Egyház Anyja és az Apostolok Királynője közbenjárását. Ő, aki a cönakulumban imádságával támogatta az apostoli kollégiumot, nyerje el számunkra a kegyelmet, hogy a szeretet, amit Krisztus ránk bízott, soha meg ne fogyatkozzék bennünk.

Mária, az igaz élet tanúja, „a biztos remény és vigasztalás jeleként ragyog Isten zarándok népe számára – s különösen számunkra, akik e nép pásztorai vagyunk – mindaddig, amíg el nem jön az Úr napja”.

XVI. Benedek pápa: Sacramentum caritatis

XVI. Benedek pápa szinódus utáni apostoli buzdítása a püspökökhöz és papokhoz, a szerzetesekhez és szerzetesnőkhöz, és a világi krisztushívókhöz az Eucharistiáról, az Egyház életének és küldetésének forrásáról és csúcspontjáról

Mt 28,20

97. A Boldogságos Szűz Mária közbenjárására gyűjtsa meg bennünk is a Szentlélek azt a tüzet, melyet az emmauszi tanítványok éreztek lángolni magukban (vö. Lk 24,13-35), és újítsa meg életünkben az eucharisztikus csodálatot a ragyogás és a szépség iránt, melyek Isten szent misztériuma végtelen szépségének hatékony jelében, a liturgikus szertartásban jelennek meg. Azok a tanítványok útra keltek és sietve visszatértek Jeruzsálembe, hogy megosszák örömeiket hitbeli testvéreikkel. Az igazi öröm ugyanis az, hogy fölismerjük: az Úr közöttünk marad mint hűséges útitársunk. Az Eucharisztia fölfedeztetni velünk, hogy a meghalt és föltámadott Krisztus kortársunk testének, az Egyháznak misztériumában. A szeretet e misztériumának leszünk a tanúi. Kívánom, hogy valamennyien örömmel és csodálattal járuljunk a szent Eucharisziával való találkozáshoz, hogy megtapasztaljuk és hirdessük a többieknek azon szavak igazságát, melyekkel Jézus tanítványaitól búcsúzott: „Én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig” (Mt 28,20).

XVI. Benedek pápa: Caritas in veritate

XVI. Benedek pápa enciklikája a püspököknek, papoknak és diakónusoknak az Istennek szentelt személyeknek, a krisztushívó laikusoknak és minden jóakarátú embernek Az ember teljes értékű fejlődéséről a szeretetben és az igazságban

Mt 28,20

78. Isten nélkül nem tudja az ember, merre kell mennie, és nemegyszer annak a megértéséről is megfélekedezik, kicsoda is ő valójában. Tekintettel a népek fejlődésének hatalmas problémájára, amely szinte már elcsüggedésre és megadásra készítetne minket, a mi Urunk, Jézus Krisztus szava siet segítségünkre, és tudtunkra adja: „nálam nélkül semmit sem tehettek” (Jn 15,5), biztat bennünket: „Én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Mt 28,20). Tekintettel arra a számtalan feladatra, amellyel meg kell birkóznunk, fenntartva Isten jelenvalóságát a hit által, mi azoknak az oldalán állunk, akik az ő nevében közösen cselekszenek, és az igazságosságért dolgoznak. VI. Pál pápa a *Populorum progressio* enciklikában emlékeztetett rá: az ember nincs olyan helyzetben, hogy saját haladását egyedül valósítsa meg, mert önmaga által nem képes megalapozni a valódi humanizmust. Arra kell gondolnunk, hogy mint egyes egyéneknek és közösségeknek az a hivatásunk, hogy Isten gyermekeiként az ő családjához tartozzunk, mert csak ekkor leszünk arra is képesek, hogy új gondolkodásmódot teremtsünk és új erőfeszítéseket tegyünk a valódi teljes körű humanizmus szolgálatában, amely megeleveníti a szeretetet, engedi, hogy az igazság vezesse, miközben az egyiket is, a másikat is úgy fogadja, mint Isten maradandó adományát. Az Isten előtti kitárulkozás megnyit minket, hogy ugyancsak nyitottak legyünk a testvéreinkkel és a világgal szemben, és ezt szolidáris és örömteli feladatként éljük meg. Ellentétben áll ezzel, az Istennel szembeni ideológiai elzárkózás és a közömbösség ateizmusa, amely megfélekedzik a Teremtőről, és ezzel azt kockáztatja, hogy az emberi értékeket is elfelejti: ez a szemlélet ma Istent a fejlődés legfőbb akadályaként mutatja be. *Az a humanizmus, amely kirekeszti Istent, embertelen humanizmus.* Csak az Abszolútum felé nyitott humanizmus vezethet minket a társadalmi és polgári életformák támogatásában és megvalósításában a struktúrák, az intézmények, a kultúra és az ethosz területén, olyan humanizmus, amelyben oltalmat lelhetünk azzal a veszéllyel szemben, hogy divatok és a pillanat foglyaivá váljunk. Ez annak tudását jelenti, hogy Isten múlhatatlan szeretete az igazságosságért és a népek fejlődéséért végzett szolgálatunkban, sikerek és sikertelenségek közepette is segít az emberi dolgok jó rendjének szakadatlan követésében. *Isten szeretete arra hív minket, hogy mindennel szakítsunk, ami korlátozott és nem végleges; bátorít bennünket, hogy dolgozzunk tovább mindenki javának kereséséért,* akkor is, ha ez nem tűnik azonnal megvalósíthatónak sem számunkra, sem a politikai tekintélyek és a gazdasági szakemberek számára, és akkor is, ha állandóan kevesebb, mint amire törekszünk. Isten adja nekünk az erőt a küzdelemhez, és a közjó szeretetéből viselt szenvedéshez, mert számunkra ő a Minden, a mi legnagyobb reménységünk.

XVI. Benedek pápa: Verbum domini

XVI. Benedek pápa Szinódus utáni apostoli buzdítása Isten szaváról az egyház életében és küldetésében a püspököknek, a klérusnak, az Istennek szentelt személyeknek és a laikus hívőknek

Mt 28,20

Krisztus élő jelenléte az Egyház életében

51. Krisztus, az Atya Szava és az Egyház közötti kapcsolatot nem szabad úgy felfogni, mint egy elmúlt eseményt, hanem egy olyan élő kapcsolatról van szó, melyre minden egyes hívő

meghívást kap, hogy személyesen vegyen benne részt. Ugyanis Isten ma hozzánk intézett Szavának jelenlétéről beszélünk: „íme, én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig” (Mt 28,20). Ahogyan II. János Pál pápa mondta: „Krisztus egyidejű léte a mindenkori emberrel az Ő Testében, az Egyházban valósul meg. Ezért ígérte az Úr apostolainak a Szentlelket, aki »eszükbe juttatta« és megértette velük a parancsolatokat (vö. Jn 14,26), és a világban egy új élet forrása lett (vö. Jn 3,5-8; Rómi 8,1-13). A Dei Verbum dogmatikus konstitúció e misztériumot bibliai szóhasználatával egy jegyesi dialógussal szemlélteti: „Isten, aki egykor szólt, szünet nélkül beszélget szeretett Fiának jegyesével, és a Szentlélek, aki által az Egyházban és az Egyház által a világban fölhangzik az evangélium élő szava, elvezeti a hívőket a teljes igazságra, és az Ő műve, hogy Krisztus igéje a maga teljes gazdagságában él bennük (vö. Kol 3,16)”

Krisztus jegyese, az odahallgatás mesternője ma is hittel ismétli: „Szólj, ó Uram, mert hall Téged a te Egyházad”. Ezért a Dei Verbum dogmatikus konstitúció így kezdi mondandóját: „Isten szavát vallásos tisztelettel hallgatva és bizalommal hirdetve, a Szentséges Zsinat ...”. Valójában az Egyház életének dinamikus meghatározásáról van szó: „Ezekkel a szavakkal a Zsinat az Egyháznak egyik minősítő tényezőjére mutat rá: olyan közösség, mely hallgatja és hirdeti Isten Szavát. Az Egyház nem önmagából, hanem az Evangéliumból él, és az Evangéliumból meríti mindig és újra az irányítást útjához. Olyan jellegzetesség ez, melyet minden kereszténynek magáévá kell tennie, és alkalmaznia kell magára, mert csak az válhat a Szó hirdetőjévé, aki előbb hallgatója volt.” Isten hirdetett és hallgatott Szavában és a szentségekben mondja Jézus ma, itt és most mindenkinek: „Én a tiéd vagyok, magamat ajándékozom neked”; azért, hogy az ember befogadhassa és válaszolhasson, és ő is elmondhassa: „Én is a tiéd vagyok”. Az Egyház úgy jelenik meg, mint a hely, ahol kegyelemből megtapasztalhatjuk azt, amit János prófétája hirdet: „Akik azonban befogadták, azoknak megadta a hatalmat arra, hogy Isten Fiaivá legyenek” (Jn 1,12).

XVI. Benedek pápa: Porta fidei

XVI. Benedek pápa motu proprio kiadott apostoli levele, amellyel meghirdeti a Hit évét

vö. Mt 28,19

7. „Krisztus szeretete sürget minket” (2Kor 5,14): Krisztus szeretete tölti be szívünket és készítet minket arra, hogy evangelizáljunk. Ő ma éppen úgy, mint akkor, küld bennünket a világ útjaira, hogy hirdessük az Ő evangéliumát a föld népeinek (vö. Mt 28,19). Jézus Krisztus szeretetével minden nemzedék tagjait magához vonza, minden korban összegyűjti az Egyházat a mindig új paranccsal, hogy hirdesse az Evangéliumot. Ezért ma is szükség van arra, hogy erős, egyházas elkötelezettség éljen bennünk az új evangelizációra, mert csak így fedezhetjük föl a hit örömét, és a hit továbbadásának éltető erejét. Szeretetének napról napra való fölfedezése, a hívek missziós elkötelezettsége, olyan erőforrás, mely soha nem gyengül meg. A hit ugyanis a kapott szeretet tapasztalatától növekszik, akkor, ha a kegyelem és öröm tapasztalatával közlik. Ez tesz termékennyé bennünket, mert kitágítja szívünket a reményben és képessé tesz életadó tanúságtételre: megnyitja azok szívét és értelmét, akik meghallják az Úr hívását, hogy hallgassanak rá és legyenek a tanítványai. Szent Ágoston szavai szerint „a hit erősíti meg a hívőket”. Hippo szent püspökének megvolt az alapja, hogy így fejezze ki magát. Hiszen tudjuk, hogy életében folyamatosan kereste a hit szépségét, mindaddig, amíg a szíve meg nem nyugodhatott Istenében. Sok írása, melyekben a hit aktusának és a hit igazságának

jelentőségét magyarázza, mind a mai napig páratlanul gazdag örökség, és sokaknak jelentenek segítséget, hogy az istenkeresésben megtalálják a helyes utat, amely elvezeti őket a „hit kapujához”.

A hit tehát csak a hit aktusában növekszik és erősödik; a saját életünk felőli bizonyosságra nincs más út, mint az egyre fokozódó ráhagyatkozás egy olyan szeretet kezére, amely mindig nagyobbak bizonyul, mert Istentől ered.

Ferenc pápa: Evangelii gaudium

Ferenc pápa Az evangélium öröme kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az istennek szentelt személyeknek és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban

Mt 28,19-20

19. Az evangelizáció engedelmeskedik Jézus missziós parancsának: „Menjetez tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére, és tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek” (Mt 28,19-20). E versekben előttünk áll az a pillanat, amikor a Feltámadott elküldi övéit, hogy hirdessék az evangéliumot minden időben és minden helyen, oly módon, hogy a Jézusba vetett hit elterjedjen a föld minden zugában.

Mt 28,19

113. Ez az üdvösség, melyet Isten valósít meg, s melyet az Egyház örömmel hirdet, mindenkié; Isten megkezdett egy utat, hogy minden idők minden emberével egyesüljön. Úgy határozott, hogy népként, és nem elszigetelt egyénenként hívja össze az embereket. Senki nem üdvözülni egyedül, elszigetelt egyénként, csupán saját erejéből. Isten úgy vonz bennünket, hogy figyelembe veszi a személyek közötti kapcsolatok bonyolult szövetét, ami egy emberi közösségben az élettel együtt jár. Ez a nép, melyet Isten kiválasztott magának és egybehívott, az Egyház. Jézus nem azt mondta az apostoloknak, hogy kiváltságos csoportot vagy elitet alkossanak, hanem azt mondta nekik: „Menjetez tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket” (Mt 28,19). Mint Szent Pál állítja, Isten népében, az Egyházban „nincs többé zsidó vagy görög, (...) mert mindannyian egyé lettetek Krisztus Jézusban” (Gal 3,28). El szeretném mondani mindazoknak, akik távol érzik magukat Istentől és az Egyháztól, azoknak, akik félénkek és a közömbösek: az Úr téged is hív, hogy része légy népének, s ezt nagy tisztelettel és szeretettel teszi!

vö. Mt 28,19

120. A keresztség erejében Isten népének minden tagja misszionárius tanítvány lett (vö. Mt 28,19). Minden megkeresztelt ember, akármilyen egyházi funkciója vagy hitismeretekben való jártassága legyen is, az evangelizáció aktív alanya. Helytelen volna egy olyan elképzelésre gondolnunk, miszerint szakképzett munkások viszik előre az evangelizációt, miközben a nép többi tagja egyszerűen csak befogadja cselekedeteiket. Az új evangelizációnak magában kell hordoznia minden egyes megkeresztelt újfajta aktív szereplővé válását. Ez a meggyőződés

közvetlen felszólítássá válik minden keresztény felé, hogy senki ne mondjon le a saját evangelizációs feladatáról, lévén, hogy ha valaki valóságosan megtapasztalta az üdvözítő Isten szeretetét, nem szorul hosszas felkészítésre, hogy elmenjen és hirdesse azt, nem várhat arra, hogy sok előadásban vagy hosszas oktatásban legyen része. Minden keresztény annyira misszionárius, amennyire Jézus Krisztusban találkozott Isten szeretetével; többé ne mondjuk, hogy „tanítványok” és „misszionáriusok” vagyunk, hanem azt mondjuk, mindig „misszionárius-tanítványok” vagyunk. Ha erről nem vagyunk meggyőződve, nézzük meg az első tanítványokat, akik közvetlenül azután, hogy megismerték Jézus tekintetét, elmentek és örömmelelve hirdették őt: „Megtaláltuk a Messiást!” (Jn 1,41). A samáriai asszony, alighogy befejezte beszélgetését Jézussal, misszionárius lett, és „az asszony szavára” (Jn 4,39) sok samáriai hitt Jézusban. Jézus Krisztussal való találkozása után Szent Pál is „mindjárt tanította, hogy Jézus az Isten Fia” (ApCsel 9,20). Mi mire várunk?

Mt 28,20

160. Az Úr missziós parancsa a hit növekedésére irányuló felszólítást is magában foglalja, amikor így fogalmaz: „Tanítsátok meg őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek” (Mt 28,20). Így világossá válik, hogy az első hirdetésnek át kell adnia a helyet a képzés és az érlelődés folyamatának. Az evangelizáció növekedni akar, és ez magában foglalja minden személynek és az Úr rájuk vonatkozó tervének a komolyan vételét. Egyre inkább minden embernek szüksége van Krisztusra, és az evangelizáció nem fogadhatja el, hogy valaki megelégedjék a kevéssel, hanem arra törekszik, hogy teljességgel elmondhassák: „Már nem én élek, hanem Krisztus él bennem” (Gal 2,20).

Mt 28,19

162. Másrészt a válasz és a növekedés ezen útját mindig megelőzi az ajándék, mert megelőzi azt az Úrnak egy másik követelménye: „Kereszteljétek meg őket...” (Mt 28,19). A gyermekké fogadás, melyet az Atya ingyenesen ajándékozik, és kegyelme odaajándékozásának a kezdeményezése (vö. Ef 2,8-9; 1Kor 4,7) képezik a szüntelen megszentelődés lehetősége feltételét, amely tetszésére van Istennek és megdicsőíti őt. Ez azt jelenti, hogy engedjük átalakítani magunkat egy „a Lélek szerinti” (Róm 8,5), folyamatosan kibontakozó életre.

Ferenc pápa: Üzenet a 2016. évi missziós világnapra A missziós Egyház az irgalmasság tanúja

Mt 28,19-20

Minden népnek és minden kultúrának joga van rá, hogy eljusson hozzá az üdvösség üzenete, amely Isten ajándéka minden ember számára. Ez annál is inkább fontos, ha tekintetbe vesszük, mennyi igazságtalanság, háború, humanitárius válság vár ma megoldásra. A misszionáriusok tapasztalatból tudják, hogy a megbocsátás és az irgalmasság Evangéliuma örömet, kiengesztelődést, igazságosságot és békét hozhat. Az evangéliumi küldetés – „Menjetek tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére, tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek” (Mt 28, 19-20) – még nem teljesült be, sőt, felszólítás mindnyájunk számára a jelen helyzetben

és az aktuális kihívások előtt, hogy átérezzük a hívást a missziós „kilépésre”, amint erre utaltam az Evangélii gaudium kezdetű apostoli buzdításomban: „Minden keresztény ember és minden közösség maga fogja felismerni, hogy melyik az az út, amelyet az Úr kér tőle. Ám valamennyien egyaránt arra kapunk indítást, hogy fogadjuk el ezt a hívást: lépünk ki a saját kényelmünkéből, legyen bennünk bátorság eljutni az összes perifériára, ahol szükség van az evangélium világosságára” (20).

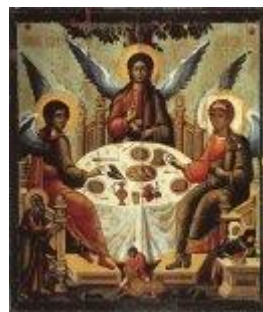
2.4. Pedagógiai vonal:

2.4.1. Tantörténetek

Elmélkedés

Szabó Ferenc SJ – Isten gyermekei vagyunk (Szentháromság vasárnapjára)

Mennybemenetele előtt az isteni hatalommal rendelkező feltámadt Jézus küldetést ad az apostoloknak: *„Menjete, tegyetek tanítványommá minden népet, kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében, és tanítsátok mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek. Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végéig.”* (Mt 28,18–20) Az apostolok, miután pünkösdkor megkapták a megígért Szentlelket, elkezdtek teljesíteni ezt, az Uruktól kapott küldetést: tanítottak (hirdették az üdvösség örömhírét), a hívőket megkeresztelték, vagyis beiktatták a Krisztus-hívők közösségébe, a pünkösdkor megszületett Egyházba, bűnöket bocsátottak meg és ünnepelték az Eucharisziát. Minderről beszámol Szent Lukács az Apostolok Cselekedetei könyvében, amelyet folyamatosan olvastunk a húsvéti ünnepkörben, amely pünkösdvasárnap lezárult.

Szentháromság vasárnapján a liturgia, Jézus nagy misztériumainak – karácsonynak és húsvétnak ünneplése után – mintegy az üdvösségtörténet összefoglalásaként, a Szentháromság misztériumára fordítja figyelmünket. A Szentháromság misztériumát ünnepeljük: az Atya, Fiú és Szentlélek szeretetközösségét, a háromszemélyű egy Istent, akinek nevében megkereszteltek bennünket. Valójában minden keresztvetéskor ezt a keresztségi hitünket valljuk meg, tanúsítjuk. Húsvét vigíliáján ünnepélyesen is megvallottuk. A vásár- és ünnepnapi szentmisékben pedig elimádkozzunk a Nicea-Konstantinápolyi nagy Krédót, amely összefoglalja az első négy század egyházának hitvallását, amelyet a nagy egyetemes zsinatokon rögzítettek, tisztáztak az eretnekekkel folytatott viták során. Ezt a hitvallást ma is elfogadják a nagy egyházak, tehát a katolikuson kívül az ortodoxok, anglikánok, protestánsok.

Most nem bocsátkozunk teológiai fejtegetésekbe. Éppen csak felidézek egy legendás történetet. Szent Ágoston, aki nagyon mélyenszántó könyvet írt a Szentháromságról, a tengerparton sétálva (a mai Civitavecchia közelében) töprengett, igyekezett behatolni a mély titokba. Eközben megjelent a tengerparton egy angyal, feléje közelítve Ágoston látta, hogy egy kagylóhéjjal meri a tenger vizét, és a homokra öntözi. A leendő szent Ágoston meghökkenve megszólítja az angyalt: „Mit csinálsz?” – Mire az angyal: Kimerem a tenger vizét”, volt a válasz. – „De hát ez lehetetlen!” – Nos, látod, ugyanígy lehetetlen kimerítően megérteni a Szentháromság titkát!” – De tegyük hozzá: Ha kimerítően nem érthetjük meg a mélységes

titkot, a Szentlélek vezetésével valamiképpen megsejthetjük, és pedig a legjobb út megközelítéséhez a szeretet. Szent Ágoston írja: A szeretet az a szem, amellyel 'megláthatjuk', megtapasztalhatjuk a láthatatlan Istent, aki Szeretet, három személy szeretetközössége. Ez a misztérium dicsősége felragyogott a megtestesült Fiúisten, Jézus Krisztus arcán. Őbenne, a megtestesült Igében Isten Emmanuel, Velünk-lakó-Isten lett, sőt a Szentlélek ajándékából Bennünk-lakó-Isten. Mivel a Lélek által kiáradt szívünkbe az isteni szeretet, a keresztség által Isten életében részesültünk, a Fiú által a Szentlélekben az Atya fogadott gyermekei lettünk. Már most azok vagyunk és a megkezdett örök életet éljük, jóllehet csak a feltámadáskor lesz nyilvánvaló isteni életünk titka, amely el van rejtve Krisztusban.

Erről az istenfiúságról szól a mai szentlecke, a Római levél 8. fejezetének versei (14–17). Mielőtt idéznénk, megjegyzem: ma már – részben a feminista mozgalom hatására is – jobb az Isten fiai helyett, Isten gyermekeit mondani, hiszen világos, hogy az üdvösség, az istengyermekség kegyelme mindkét nemre egyformán vonatkozik. Most pedig hálátelt szívvel – hálát adva keresztségünk kegyelméért – olvassuk fel a kérdéses verseket: *„Akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai (gyermekei). Nem a szolgaság lelkét kaptátok ugyanis, hogy ismét félelemben éljete, hanem a fogadott fiúság Lelkét kaptátok, melyben azt kiáltjuk: Abba! Édesatyánk! Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösei is: örökösei Istennek, Krisztusnak pedig társörökösei. Előbb azonban szenvednünk kell vele együtt, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk.”*

Forrás: <http://www.magyarkurir.hu/hirek/isten-gyermekei-vagyunk/>

„S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig.” (Mt 28,20)

Horváth István Sándor - Szentháromság vasárnapja (részlet)

Isten létezik, ő a szeretet. Az első isteni személy, a mennyei Atya szeretetből teremtette meg a világot és szeretetből alkotta meg az embert. Szintén az ő szeretetének megnyilvánulása a gondviselés és az, hogy keresi a kapcsolatot velünk, emberekkel. Parancsait és törvényeit azért adja, hogy rátaláljunk a szeretet útjára, amelyen eljuthatunk hozzá és kapcsolatban lehetünk vele.

Isten létezik, ő a szeretet. A második isteni személy, a Fiú szeretete megnyilvánul abban, hogy emberré lett, egy lett közülünk, vállalta az emberi létezés minden mozzanatát. A Fiú a Megváltó, ami azt jelenti, hogy szeretetből vállalta a szenvedést és a halált, s ezzel kiérdemelte számunkra az Atya kiengesztelődését. A szeretet a bűnt és a halált felülmúló erőnek bizonyult, amikor az Atya nem hagyta a halál hatalmában, hanem feltámasztotta, új életre keltette a Fiút, akit

a bűnös emberek öltek meg.

Isten létezik, ő a szeretet. A harmadik isteni személy, a Szentlélek azért jött el a világba, azért küldte el őt az Atya és a Fiú, hogy Jézus mennybemenetelét követően is jelen legyen az isteni szeretet a világban. A Szentlélek megszenteli a krisztusi közösséget, az Egyházat és annak minden tagját, és képessé tesz minket arra, hogy szeretetben, szeretetközösségben éljünk Istennel.

A mai ünnep evangéliuma Isten szeretetére mutat rá. Jézus feltárja számunkra saját küldetésének, jövetelének, megtestesülésének titkát: "Úgy szerette Isten a világot, hogy

egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen." Isten szeretetét a hit által fogadjuk el, amely hit vezet bennünket az üdvösségre, az örökkévaló Isten szeretetébe.

Forrás: Horváth István Sándor – Szívem első gondolata, 2017.

Kép forrása:

https://www.evangelium365.hu/webshop/termek/1_szivem_elso_gondolata_sorozat/24

„Menjetez tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére...” (Mt 28,19)

Ferenc pápa – Kereszttség a hit és a keresztény élet kapuja

A Feltámadt Jézus a következő feladatot bízta az apostolokra: „Menjetez el az egész világra és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek. Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözlül” (Mk 16,15-16). Az Egyház küldetése, hogy evangelizáljon és a kereszttség szentsége révén megbocsássa a bűnöket. A Credo mondata három pontra osztható fel: hiszek; egyetlen kereszttség; valamint a bűnök bocsánata – folytatta katekéziséz a pápa.

A „hiszek, megvallom” kifejezés ünnepélyes és jelöli a hit tárgyának, a kereszttség szentségének fontosságát. Amikor ezeket a szavakat kiejtjük, megvalljuk, hogy Isten gyermekei vagyunk. A kereszttség bizonyos értelemben a keresztény személyi igazolványa, születési bizonyítványa – mondta Ferenc pápa

„Az egyházi születési bizonyítvány. Mindnyájan tudjátok, hogy mikor születettetek. Mindannyian megünnepelték születésnapotokat. De ki emlékszik közületek megkeresztelkedésének időpontjára? Emelje fel a kezét. Kevesen vannak” – állapította meg a Szentatya. „Nem kérdezem meg a püspököket, hogy ne kelljen szégyenkezniük. De most, amikor hazamentek, kérdezzétek meg és nézzetek utána, hogy mikor keresztelkedtetek meg. És ez a második születésnapotok: az a nap, amikor megszületünk az Egyházban. Megteszitek? Házi feladat: megkeresem, melyik az a nap, amely megnyitotta az Egyház kapuját, amikor a kereszttség szentségében részesültem.

A kereszttség kapcsolódik ahhoz, hogy hiszünk a bűnök bocsánatában. A bűnbánat vagy a gyónás szentsége ugyanis egyfajta második kereszttség, amely mindig visszatal az elsőhöz, hogy azt megszilárdítsa és megújítsa. Ebben az értelemben kereszttségünk napja a kiindulási pontja egy nagyon szép útnak, amely Isten felé vezet, és egész életünkben tart. A megtérés útja, amelyet szüntelenül segít a kiengesztelődés szentsége. Gondoljátok csak el: amikor elmegyünk, hogy meggyónjuk gyengeségeinket, bűneinket, bocsánatot kérünk Jézustól, de

egyben meg is újítjuk a keresztség szentségét ezzel a bűnbocsánattal, és ez nagyon szép. Olyan, mintha minden gyónás alkalmával megünnepelnénk keresztségünket. Így a gyónás nem egy kínzókamrában történő esemény, hanem keresztségünk ünneplése.” A gyónás a megkeresztelték számára van. Azért, hogy tisztán tartsuk keresztény méltóságunk fehér ruháját – mondta a pápa.

Az „egy keresztség” kapcsolatban a következőket magyarázta: ezek a szavak utalnak Szent Pál Efezusiakhoz írt levelére, amelyben ezt olvassuk: *„Egy az Úr, és a hit, egy a keresztség”* (Ef 4,5). A keresztség annyit jelent szó szerint, mint alámerülés. Valóban, ez a szentség egy spirituális alámerülés. (...) A keresztség spirituális alámerülés Krisztus halálába, amelyből Vele együtt új teremtményként éledünk újjá (vö. Rm 6,4). Az újjászületés és a megvilágosodás tisztító fürdőjéről van szó. Újjászületés, mert megvalósítja azt a vízből és Szentlélekből való születést, amely nélkül senki sem léphet be a mennyek országába (vö. Jn 3,5). Megvilágosodás, mert a keresztség révén az ember eltelik Krisztus kegyelmével, aki *„az igazi világosság, amely minden embert megvilágosít”* (Jn 1,9), és eloszlatja a bűn sötétségét. A keresztség szertartásában ezért adnak a szülők kezébe égő gyertyát, amely e megvilágosítást jelképezi. A keresztség belülről világosít meg minket Jézus fényével. Ennek az ajándéknak erejében a megkeresztelt arra kap meghívást, hogy ő maga is világosság legyen, a hit fénye, amelyet kapott, világosság a testvérek számára, különös tekintettel azokra, akik sötétségben élnek és nem látnak fénysugarat életükben.

A keresztség számomra egy múltbeli esemény, amely azon a napon történt, amelynek időpontját most majd megkeresek, vagy egy élő valóság, amely vonatkozik jelenem minden pillanatára? – vetette fel a kérdést a Szentatya. Erősnek érzed magad azzal az erővel, amit Krisztus ad neked vérével, feltámadásával, erősnek érzed magad, vagy erőtlennek? A keresztség erőt ad. A keresztség révén megvilágosultnak érzed magad? Azzal a fénnel, ami Krisztustól jön, a világosság embere vagy, vagy a sötétségé Jézus világossága nélkül? Gondoljatok erre; fogadjátok el a keresztség kegyelmét, amely ajándék, és legyetek világosság mindenki számára!

A pápa végül a harmadik kifejezésről, „a bűnök bocsánatáról” beszélt: a keresztség szentsége megbocsát minden bűnt, az eredeti bűnt és a személyes bűnöket. A keresztséggel kinyílik egy kapu egy valóban új életre, amelyre nem nehezedik egy negatív múlt súlya, hanem megérzi a mennyek országának szépségét és jóságát. Isten irgalmassága nagy erővel belenyúl életünkbe, hogy üdvözítsen bennünket. Ez az üdvözítő isteni tett azonban nem fosztja meg gyengeségétől emberi természetünket; mindnyájan gyengék és bűnösök vagyunk. Nem mentesít attól a felelősségünktől, hogy bocsánatot kérjünk minden alkalommal, amikor hibáztunk.

„Nem keresztelkedhetem meg kétszer, háromszor, négyszer, de mehetek gyónni, és amikor a gyónás szentségéhez járulok, megújítom a keresztség kegyelmét. Mintha egy második megkeresztelkedésről lenne szó. Jézus urunk olyan jó, soha nem fárad bele, hogy megbocsásson nekünk. Emlékezzetek erre! A keresztség kinyitja számunkra az Egyház kapuját. Keressétek meg megkeresztelkedésetek napját, és amikor a kapu egy kicsit becsukódik gyengeségeink, bűneink miatt, a gyónás kinyitja azt, mert a gyónás olyan, mint egy második keresztség, amely mindent megbocsát nekünk, és megvilágosít bennünket, hogy tovább haladhassunk az Úr világosságával. Haladjunk tovább így, örömmel telve. Az életet

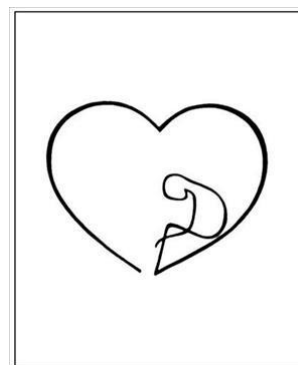
Jézus Krisztus örömeivel kell élnünk, és ez az Úr kegyelme!" – buzdított katekézisében a Szentatya.

A kihallgatáson több mint háromezer ritka betegségben szenvedő ember is részt vett, az Egészségügy Pápai Tanácsának elnöke, Zygmunt Zimowski érsek kíséretében. Az audiencia végén Ferenc pápa körbejárt a Szent Péter téren, és sok beteget személyesen is köszöntött.

Forrás: <http://www.magyarkurir.hu/hirek/ferenc-papa-keresztseg-hit-es-keresztény-élet-kapuja/>

Amit a Mestert követőnek tudni kell (részletek)

Egyvonalas Simon András rajz: szív, amelyben egy emberi alak ül. De kié a szív és ki van belül? Talán Jézus szíve, amelyben ott vagy Te? Vagy a Te szíved, amelyben Jézus van?

1. Mester és tanítvány

Mert a Mestert követni nem egyszerű. Pedig mindenkinek szól ez a feladat. Nem csak lelkészeknek, nem csak presbitereknek, hanem mindenkinek. Bonhoeffer szerint tanítványság nélkül a kereszténység olyan, mint a kereszténység Krisztus nélkül.

Nem elég megtalálni az utat, nem elég megérintve lenni Jézus által, ha nem lépünk rá a megszentelődés, a változás, a tanulás útjára. A megtérés megszentelődés nélkül hiján van a változásnak, a megszentelődés megtérés nélkül csak utánzás, a külső körülmények által kihajszolt magatartásforma. Jézus téged és engem tanítványaként magához szeretne kötni. Egyenesen, közbevettetés nélkül. Nem a hittanárhoz, nem a lelkészhez, elsősorban önmagához. „Ti ne hívassátok magatokat mesternek, mert egy a ti mesteretek, ti pedig mindnyájan testvérek vagytok.” (Mt 23, 8) Fontos, hogyha nem vagyunk elszántak a követésben, majd hat ránk más. Valami mindig rakódik ránk, meghatároz, valakinek a gondolatai, valakinek az akarata. Nem mindegy, hogy ki vagy mi ez...

2. Nehézségek

Sok nehézség adódik ebben a sportágban, ami önvizsgálatot, fegyelmet, tudatosságot igényel: elég erősen tanulmányozom az engem meghatározó akaratot, az ígét? Hagyom alakítani az életem, beleszólni akkor is, amikor nem esik jól? Akarok-e szolgálni úgy, ahogy Jézus tette? Akarok tényleg hasonlítani? És végül: keresek-e neki tanítványokat?

3. Tanítványok egymás között

Mert bizony nem vagyunk egyedül az úton, noha kevesen járnak rajta. Vannak velünk társak, és nem mindegy, hogy egymásnak gáncsai, irigyei és ellenségei, vagy testvérei vagyunk. Hogy milyen feladatokat szab nekünk a Biblia: szeretni, építeni, bátorítani egymást, megbocsátani egymásnak és imádkozni egymásért. Minden gyülekezetnek fontos kell, hogy legyen egy megélhető közösség, ahol együtt keresik a Mester nyomait. Persze nem lehet mindenkit élből szeretni. Dühkitörés vagy tüskegyűjtés helyett inkább legyen előttünk Pál apostol sok

szeretetteljes intelme, illetve az evangélium szava: „Ha vétkezik atyádfia, menj el hozzá, intsd meg négy szemközt: ha hallgat rád, megnyerted atyádfiát.”

4. Tanítványok és a világ

Ha nem volna elég nehéz azokkal együtt élni, akikkel egy utat járunk, vannak olyanok is, akik éppen ellenkező áramlattal úsznak. Az ő elvárásuk a hívő világ felé sok esetben a tökéletesség. „Keresztény vagy? Akkor hogy lehet, hogy rosszul tanul a gyereked, nem szobatiszta a kutyád, gyűrött a nadrágod és még a szobanövényed is kiszáradt?” Könnyű elbizonytalanodni az elvárások kereszttüzeiben. Ám a tanítványság sosem a saját maga célja, sosem áll meg önmagában: küldetése éppen az a bizonyos másik társaság. Őket hordozni, és ha lehet, akkor továbbadni nekik azt, amit mi már megsejtettünk Istentől. Az igazságot megtalálni, megtanulni, majd továbbadni: így teljes a küldetés.

Maradjatok bennem és én tibennetek! Nem csak melletted, ahonnan talán odébb lehet húzódni, nem mögötted, ahol nem látsz, nem előtted, hogy utol ne érhesz; benned és körülötted. Nem létezik ennél szorosabb kapcsolat. Olyan szoros együttélés, mint a várandós asszony és gyermeke között. Nem élősködés, nem pusztá szimbiózis: függés egymástól. Mester és tanítvány szoros egymást ölelése. Szív az emberben, szívben az ember - egyetlen vonal.

Forrás: <http://honlap.parokia.hu/kozosseg/cikk/463/>

2.4.2. Evangélium témáját feldolgozó vers

Ima a Szentháromsághoz

Atyaistennek hatalma
Erősíts meg engemet.
Fiúnak bölcsessége
Taníts engemet.
Szentléleknek szerelme
világosíts engemet.
Adjad énnekem
Magadat ismernem.
Ahogy tudod és akarod
Mindenkor fölöttem légy, hogy engemet megáldj,
Énnálam légy, hogy engemet őrizz,
Alattam légy, hogy engemet elvigy,
Utánam légy, hogy engem oltalmazz.
Ki tökéletes Szent Háromságban élsz
És országolsz, örököül örökké. Amen.

Forrás: <http://katolikusokeloforuma.network.hu/blog/katolikusok-elo-kozossege-blogja/ima-a-szentharomsaghoz>

Kalkuttai Szent Teréz - Atyánk! Itt vagyok szolgálatodra

Atyánk! Itt vagyok szolgálatodra, a Te gyermeked, hogy rajtam keresztül folytasd szereteted munkáját a világban,- az által hogy Jézust adod nekem,- rajtam keresztül másoknak és az egész világnak. Imádkozzunk egymásért, hogy Jézus szerethessen bennünk és általunk, azzal a szeretettel, mellyel az Atya szereti Őt. Ámen.

Forrás: http://www.plebania.net/hittanterem/?op=view&k_id=2405

Dicsőítő és hálaadó imádság a Szentháromság tiszteletére

Legszentebb Szentháromság, Atya, Fiú, Szentlélek!

A mai napon leborulva előtted, dicsőítelek az egész teremtetett világért,
És azért a teljes szeretet egységért, melyben hárman egyként éltek.

Gondviselő Atyám, mindnyájunk Teremtője!

Hálát adok Neked az életemért, és mindenkiért, akiket hozzám vezettél.
Áldott légy jószágodért, hogy gyermeked lehetek, és bizalommal Rád hagyatkozhatom.
Köszönöm, hogy szeretetedből a Földre küldted egyszülött Fiadat,
Hogy én megismerhettem és követhetem Őt.
Atyaisten legszentebb leánya, Mária!
Te teljes aláztatodban igent mondtál az Atya hívó szavára.
Kérlek, segíts nekem, hogy mindig igent tudjak mondani Isternek.

Dicsőítelek Téged életem Királya, megmentő Krisztusom!

Köszönöm, hogy 2000 évvel ezelőtt feláldoztad életedet a világért,
értem, és megváltottál bűneinkből.
Áldott légy Szent Véredért, melyet irgalmasságodban kiontottál értünk.
Dicsőítelek Egyházadért, és megköszönöm, hogy én is benne élhetek.
Boldogság tölt el, hogy itt vagy elrejtve a legszentebb Oltáriszentségben.
Hogy leborulhatok színed előtt és imádkhatlak Téged.
Köszönöm, hogy Tebenned és általad megismerhettem az Atyát,
És hogy minden felebarátom arcában felismerhetlek Téged.

Áldalak Jézus, hogy nem hagytál árván minket,
Hanem mennybemeneteled után elküldted nekünk Szentlelkedet!
Reménység fényes hajnalcsillaga, Istenszüdő, Mária!
Jézus a te anyai karjaidba ajánlott minket a keresztről.
Gyermeki hálával köszöntelek Téged.
Köszönöm, hogy fogod a kezem akkor is, ha én elfordulok tőled,
És hogy türelmesen segítesz nekem az imádság, a szeretet útján.
Tudom, hogy a szenvedésekben mellettem állsz, és mindig Jézushoz vezetsz engem.

Dicsőítelek Téged, Szentlélek, élő Isten Lelke!

Légy áldva minden kegyelemért, mellyel életemben megajándékoztál.
Jöjj Békesség, Egység, Jóság, Öröm, Igazság, Erősség és Bölcsesség Lelke, jöjj!
Oszlasd el kételyeimet, kishitúségemet, gyávaságomat a sötétség óráiban!
Gyógyítsd be sebeimet, szüntesd meg bátortalanságomat!
Köszönöm, hogy Te mindig türelemre, békére, megértésre és egységre buzdítasz,
Hogy fényességeddel megvilágosítod lelkemben az örök Igazságot.
Hass át engem ezen a napon hittel, reménységgel,
És szereteted izzó tüzével!
Dicsérlek Téged Szentlélek jegyese, Szeplőtelen Szűz Mária!
Kérlek segíts, hogy amint Te, én is a Szentlélek világító lámpása lehessen az emberek között!

Mennyei Édes Atyám!

Fogadd el egész életemet, amit most gondviselő kezedbe helyezek.
Szent Fiad fényességével világítsd meg előttem bűneimet,
Hogy szívemből megbánhassam azokat.
Szentlelked erejével újíts meg engem örök szeretettedben,
És teljesítsd be rajtam szent akaratodat.
Ámen

Forrás: metropolita.hu/2009/10/dicsoito-es-halaado-imadsag-a-szentharomsag-tiszteletre/

2.3. Liturgikus vonal

2.3.1. Evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának szövegeivel

A mai *evangélium* (Mt 28,16-20) a Máté evangélium záró szakasza. Fő témákként jelölhető meg Krisztus hatalma, a missziós illetve szentháromságos formulában megfogalmazott keresztségi parancs, a jézusi parancsok és tanítás továbbadása, valamint Krisztus szüntelen jelenléte a hívő közösségben.

A liturgia során leggyakrabban a Szentháromság említése köszön vissza, hiszen a mai ünnep a Szentháromságé. A *kezdőének* így szól: „Áldott legyen az Atyaisten, és Isten egyszülött Fia, valamint a Szentlélek, mert irgalmasságot gyakorolt velünk”. A *kezdő könyörgés*

középpontjában is a Szentháromság és annak személyei állnak: „Mennyei Atyánk, te elküldted a világba Fiadat, az igazság Igéjét és a megszentelő Szentlelket, és ezzel kinyilatkoztattad belső életed csodálatos titkát. Add, hogy az igaz hit megvallásával a Szentháromság dicsőségét megismerjük, és a fölséges hatalmú egy Istent imádjuk. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön-örökké”. A *szentlecke* (Róm 8, 14-17) az istengyermeekségről beszél, de szintén a Szentháromság vonatkozásában. Az *alleluja versben* a bizonyára sokak számára ismerősen csengő szentháromsági doxológia hallható: „Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek” (vö. Jel 1,8-9). Az egyetemes könyörgések, valamint az őket bevezető papi könyörgés a Szentháromság egy-egy „tulajdonságára” helyezik a hangsúlyt. Az első könyörgésben és a záró papi imában pedig a keresztség, illetve a keresztelezés témája is visszaköszön. A *Szentháromság titkáról* szóló *ünnepi prefáció* a hitünk számára oly fontos, ugyanakkor soha sem teljesen megfejtethető misztériumot igyekszik értelmezni – még ha erőteljesen skolasztikus nyelvezettel is teszi ezt. Az *áldozási ének* (Gal 4,6) a Galata levél szentleckéhez hasonló témát tárgyaló mondatait idézi: „Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek”.

Az *olvasmányban* (MTörv 4, 32-34. 39-40) szintén találunk kapcsolódási pontot az evangéliumhoz, azonban nem a Szentháromság, hanem annak kapcsán, hogy az Úr mindig gondot visel övéiről, mindig velük van, ahogyan azt Jézus is mondja az evangélium végén. Továbbá a törvények és parancsok megtartása is közös pont az olvasmány és az evangélium szövegében. Hasonlót állapíthatunk meg a válaszos zsoltárról (Zsolt 32, 4-5. 6 és 9. 18-19. 20 és 22) is: itt is az Úr gondoskodó oltalmáról, illetve igéjének „sziklaszilárd” voltáról hallhatunk. Isten állandósága, jelenléte köszön vissza a már említett *alleluja vers* második felében is: „[dicsőség]...Istennek, aki van, aki volt, és aki eljön újra” (vö. Jel 1,8-9).

2.4.3. Evangéliumhoz tartozó festmények

Hendrick van Balen: Szentháromság (1620, Sint-Jacobskerk, Antwerp)

Forrás:

https://en.wikipedia.org/wiki/The_Trinity_in_art#/media/File:Hendrick_van_balen_Holy_trinity.jpg

Hendrick van Balen (1573-1575k., Antwerpen –1632 , Antwerpen) flamand barokk festőművész. Legszívesebben mitologikus, allegorikus témákat festett, időnként pedig vallási

témákat is ábrázolt. A művész fontos szerepet játszott a 17. századi flamand festészet megújításában. (https://en.wikipedia.org/wiki/Hendrick_van_Balen)

2.5. Kérdések az evangéliumhoz

Miben nyilvánul meg nálam konkrétan, hogy Jézus Krisztus tanítványa vagyok?

3. Oratio – imádság

3.1. A szentmise első könyörgése

Mennyei Atyánk, te elküldted a világba Fiadat, az igazság Igéjét és a megszentelő Szentlelket, és ezzel kinyilatkoztattad belső életed csodálatos titkát. Add, hogy az igaz hit megvallásával a Szentháromság dicsőségét megismerjük, és a fölséges hatalmú egy Istent imádjuk. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön-örökké.

3.2. Szerzetes közösségek imája:

„Mennyei Atyánk, Jézus nevében kérünk, küldd el Szentlelkedet, hogy hűséges tanítványaid lehessünk, akik bátran, lelkesen és örömmel hirdetjük Országod örömhírét minden embernek.” Amen.

Nyúl Viktor

4. Contemplatio – szemlélődés (fotók)

<http://ognature.com/sun-nice-ocean-beach-water-sunrise-beautiful-blue-sunset-sky-clouds-nature-photography-background-images-hd/clouds-nice-sky-nature-ocean-photography-sunset-sunrise-beautiful-water-blue-sun-beach-wallpaper/>

5. Condivisio – megosztás

5.1. Örömhír megfogalmazások

Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

A küldetéshez, amire az Úr meghív, Ő megadja a szükséges kegyelmet, erőt is.

6. Actio, operáció – tettekre váltás

6.1. Tanúságtétel megfogalmazások

Engem ez az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

Hirdetnem kell nekem is az Örömhírt.